

Извештај о раду

Акредитационог
тела Србије
за 2011. годину

ATS

2011
**Annual
Report**

of the
Accreditation
Body of Serbia

Скраћенице:

АТС – Акредитационо тело Србије
IAF – Међународни акредитациони форум
ILAC – Међународна организација за акредитацију лабораторија
EA – Европска организација за акредитацију
EA MAC – савет за мултилатералне споразуме EA
BLA/MLA – билатерални/мултилатерални споразум о признавању еквивалентности система акредитације
ILAC MRA – ILAC мултилатерални споразум
ISO – Међународна организација за стандардизацију
IEC – Међународна електротехничка комисија
PT – испитивање оспособљености
ILC – међулабораторијска поређења
Eurochem – мрежа европских организација која има за циљ успостављање система следивости у области хемијских испитивања и промоцију добре лабораторијске праксе
Eurolab – Европска федерација националних удружења за мерење и испитивање у аналитичким лабораторијама
peer evaluation – колегијално оцењивање
УО – Управни одбор АТС-а
СА – Савет за акредитацију
ТОУ – тела за оцењивање усаглашености
ЛИ – лабораторије за испитивање
КТ – контролна тела
ЛЕ – лабораторије за еталонирање
СМ – сертификациона тела за сертификацију система менаџмента
МЛ – медицинске лабораторије
СП – сертификациона тела за сертификацију производа
СО – сертификациона тела за сертификацију особа
АТЦГ - Акредитационо тијело Црне Горе
БАТА – Институт за акредитирање Босне и Херцеговине
ИАРМ – Институт за акредитацију Републике Македоније
РТВ пројекат – пројекат Немачког метролошког института
GIZ/ACCESS – Програм подршке повећању конкурентности малих и средњих предузећа у Србији Немачке организације за техничку сарадњу
GLOBALG.A.P. стандарди – стандарди за сертификацију пољопривредних производа
GI – ознака географског порекла
IPA 2011 – регионални пројекат „Инфраструктура квалитета у земљама западног Балкана и Турској“
МЖСПП – Министарство животне средине и просторног планирања Републике Србије
МЕРР – Министарство економије и регионалног развоја Републике Србије
ДМДМ – Дирекција за мере и драгоцене метале
ВИРМ – Међународни биро за тегове и мере
СГРМ – Генерална конференција за тегове и мере
CIPM MRA – Аранжман о међусобном признавању националних еталона и уверења о еталонирању и мерењу која издају национални метролошки институти
EURAMET – Европско удружење националних метролошких институти
WELMEC – Европска сарадња у законској метрологији
ПКС – Привредна комора Србије

Abbreviations:

ATS – Accreditation Body of Serbia
IAF – International Accreditation Forum
ILAC – International Laboratory Accreditation Cooperation
EA – European co-operation for Accreditation
EA MAC – EA Multilateral Agreement Council
BLA/MLA – Bilateral/Multilateral Agreement
ILAC MRA – ILAC Mutual Recognition Arrangement
NABs – National Accreditation Bodies
ISO – International Organization for Standardization
IEC – International Electrotechnical Commission
PT – Performance Testing
ILC – Inter-laboratory Comparison
Eurochem – network of organisations in Europe having the objective of establishing a system for the international traceability of chemical measurements and the promotion of good quality practices
Eurolab – European Federation of National Associations of Measurement, Testing and Analytical Laboratories
peer evaluation – kolegijalno ocenjivanje
MB – ATS Management Board
AC – Accreditation Council
CAB – Conformity Assessment Body
TL – Testing Laboratory
IB – Inspection Body
CL – Calibration Laboratory
MS – Certification Bodies Operating Certification of Management Systems
ML – Medical Laboratories
PrC – Certification Bodies Operating Certification of Products
PC – Certification Bodies Operating Certification of Persons
ATCG – Accreditation Body of Montenegro
BATA – Institute for Accreditation of Bosnia & Herzegovina
IARM – Institute for Accreditation of the Republic of Macedonia
PTB project – project of the German Metrology Institute (Physikalisch-Technische Bundesanstalt - PTB)
GIZ/ACCESS – Support provided by Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH to enhance the competitiveness of Serbian SMEs
GLOBALG.A.P. standards – Standards for the Certification of Agricultural Products
GI – Geographical Indication
IPA 2011 – Regional Project “Quality Infrastructure in the Western Balkans and Turkey”
MESP – Ministry of Environment and Spatial Planning of the Republic of Serbia
MERR – Ministry of Economy and Regional Development of the Republic of Serbia
DMDM – Directorate of Measures and Precious Metals
BIPM – International Bureau of Weights and Measures
CGPM – General Conference on Weights and Measures
CIPM MRA – CIPM Mutual Recognition Arrangements
EURAMET – European Association of National Metrology Institutes
WELMEC – European Legal Metrology
PKS – Serbian Chamber of Commerce

Садржај:

Уводна реч председника УО	4
Уводна реч директора АТС-а	6
Циљеви и будуће активности	8
Активности АТС-а у области акредитације	12
Акредитација	12
Измена и доношење нових докумената	16
Нове области акредитације	16
Измењен правни статус АТС-а	16
Усвојен нов Статут АТС-а	16
Активности органа АТС-а	18
Међународне активности	22
Сарадња са другим акредитационим телима	26
Промоција акредитације	28
Семинари/конференције	34
Запослени и оцењивачи АТС-а	44
Финансијски извештај	48

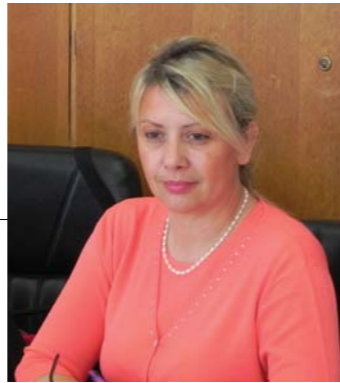

Table of Contents:

MB Chairman's Foreword	5
ATS Director's Foreword	7
Objectives and Future Activities	9
ATS Accreditation Activities	13
Accreditation	13
Amendments to and Adoption of New Documents	17
New Fields of Accreditation	17
Change in the ATS Legal Status	17
New ATS Statute Adopted	17
Activities of the ATS organs	19
International Activities	23
Cooperation with Other Accreditation Bodies	27
Promotion of Accreditation	29
Seminars/Conferences	35
ATS Employees and Assessors	45
Financial Report	48

Уводна реч председнице УО

У складу са стратешким циљевима и политиком квалитета активности Акредитационог тела Србије (АТЦ) у 2011. години су биле усмерене пре свега на колегијално оцењивање од стране Европске организације за акредитацију (ЕА) и чланство у Међународном форуму за акредитацију (ИАФ) и Међународној организацији за акредитацију лабораторија (ИЛАС). У складу са тим, на првом месту потребно је истаћи да је АТЦ у периоду од 27. јуна до 1. јула био предмет колегијалног оцењивања тима ЕА. Након спроведених корективних мера, 6. октобра 2011. године поднет је извештај секретаријату Савета ЕА за мултилатералне споразуме (ЕА МАС). На састанку ЕА МАС савета 18. и 19. априла 2012. године у Копенхагену биће извршена анализа како извештаја тима колегијалних оцењивача тако и радне групе ЕА и верујемо да ће већином гласова бити донета одлука о потписивању билатералног/ мултилатералног (ВЛА/МЛА) споразума између АТЦ-а и ЕА. Овде је потребно нагласити, са великом захвалношћу свима који су томе допринели, да је АТЦ у 2011. години добио статус придруженог члана ЕА.

Поред наведених, остварени су и циљеви везани за унапређење процедура АТЦ-а и целокупног система акредитације како би се исти ускладили са европском праксом. АТЦ је радио на проширењу својих активности на нове области акредитације на основу исказаних потреба заинтересованих страна, а све то уз јачање компететности свих учесника у поступцима акредитације како екстерно ангажованих тако и запослених у АТЦ-у уз веће стручно усавршавање већег броја запослених. Такође, потребна пажња је била усмерена на повећање броја компететних оцењивача и техничких експерата.

На националном нивоу АТЦ је радио на унапређењу сарадње са ресорним министарствима, потрошачима, акредитованим телима за оцењивање усаглашености и њиховим удружењима у циљу што већег укључивања свих заинтересованих страна уз сталну промоцију акредитације и отворену комуникацију о свим темама из области акредитације и оцењивања усаглашености.

АТЦ је радио на укључивању у све међународне активности, као и на својој афирмацији у свим комитетима ЕА и њеним радним групама, а у интересу Републике Србије. У складу са потписаним меморандумима о сарадњи АТЦ је наставио добру сарадњу са другим акредитационим телима нарочито са онима из окружења.

У складу са свим наведеним активностима АТЦ је почетком

фебруара 2011. године био домаћин представницима акредитационих тела земаља југоисточне Европе који су у Београду присуствовали специјализованим семинарима из одређених области акредитације. Средином априла АТЦ је организовао састанак ЕА МАС савета и радног председништва истог, као и радне групе за обуку колегијалних оцењивача. На тај начин је Београд био престоница европске акредитације.

9. јуна 2011. године је прослављен Међународни дан акредитације као глобална иницијатива коју су заједнички установили ИАФ и ИЛАС у циљу промоције акредитације. У складу са тим и АТЦ је обележио Међународни дан акредитације организовањем семинара за акредитационе оцењиваче представљањем својих дотадашњих активности и Кодекса оцењивача.

14. јуна 2011. у част 9. јуна - Међународног дана акредитације и 28. јуна - Дана акредитације у Републици Србији је организован једнодневни семинар посвећен акредитованим лабораторијама за испитивање у области аналитичких испитивања са циљем упознавања домаћих лабораторија са значајем међународних организација какве су **Eurochem** и **Eurolab**. Семинар је имао за циљ реализацију идеје оснивања националног комитета поменутих организација у овире ове велике породице ради размене знања и информација.

Поред наведених активности АТЦ је узео активно учешће у низу регионалних и других међународних конференција, а у 2012. години се кандидовао за одржавање како регионалних тако и других међународних скупова значајних за промоцију АТЦ-а и акредитованих тела за оцењивање усаглашености.

Управни одбор АТЦ-а је на својим седницама у 2011. години усвојио сва потребна документа и низ одлука које подржавају активности и рад АТЦ-а.

Овом приликом захваљујем др Дејану Крњићу, директору АТЦ-а, запосленима у АТЦ-у, свим члановима Одбора, Савета и других тела и органа АТЦ-а на пожртвованом раду и постигнутим резултатима.

АТЦ ће и у наредним годинама наставити да обавља своје активности у складу са мисијом и визијом АТЦ-а.

*мр Сњежана Пупавца,
председница Управног одбора*

MB Chairman's Foreword

2011 activities were primarily focused on the peer evaluation performed by the European co-operation for Accreditation (EA) and membership in the International Accreditation Forum (IAF) and International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) as specified by strategic objectives and quality policy of the Accreditation Body of Serbia (ATS). With that end in view it is necessary to highlight that the ATS was peer evaluated in the period between 27th June and 1st July by the EA team. After the corrective actions have been undertaken, a report was submitted to the EA Multilateral Agreement Council (EA MAC) Secretariat on 6th October 2011. The peer evaluation report and report of the EA Task Force Group will be analysed at the EA MAC meeting to be held on 18th and 19th April 2012 in Copenhagen and we deem that a decision on signing the bilateral/multilateral agreement between the ATS and the EA will be made by majority vote. It is necessary to highlight that the ATS was given status of an EA associate member in 2011 and I would like to thank all those that contributed thereto.

The objectives pertaining to the upgrade of the ATS procedures and entire accreditation system were attained in addition to the said objectives so that they could be aligned with the EU practice. ATS extended the scope of its activities to include new fields of accreditation on the basis of the needs of interested parties, whereby it increased the level of competitiveness of all those taking part in the accreditation activities including both ATS external and permanent assessors where a large number of employees would pursue professional development. Furthermore, the attention was focused on the increase of the number of competent assessors and technical experts.

The ATS improved the cooperation at national level with the respective ministries, consumers, accredited CABs and their associations with the aim of providing greater involvement of all interested parties by means of constant promotion of accreditation and open communication as regards all accreditation and conformity assessment-related subjects.

The ATS was involved in all international activities, promotion of the ATS with all the EA Committees and Working Groups in the interest of the Republic of Serbia. ATS continued, in line with the signed Memoranda of Cooperation, good cooperation with other accreditation bodies especially with those from the neighbouring countries.

Following the said activities ATS hosted in early February 2011 the specialised Belgrade seminars on specific fields of accreditation for the representatives of the accreditation bodies from South East Europe. In mid April 2011 ATS organised an EA MAC meeting, EA MAC management team meeting, and a meeting of the Peer Evaluator Training Working Group. This made Belgrade the centre of accreditation in Europe.

On 9th June, International Accreditation Day was celebrated as a global initiative jointly established by IAF and ILAC in order to promote accreditation. With that end in view ATS celebrated the International Accreditation Day by organising a seminar for assessors during which its activities and the Assessors' Code of Conduct were presented.

On 14th June 2011 a one-day seminar intended for the accredited testing laboratories in the field of analytical testing was organised in honour of 9th June, International Accreditation Day, and 28th June, Accreditation Day in the Republic of Serbia, in order to introduce them to the operation of international organisations, **Eurachem** and **Eurolab**. The purpose of the seminar was to promote the establishment of the national committee of the said organisations within this large family in order to exchange knowledge and information.

In addition to, the aforementioned activities ATS was actively involved in a series of regional and other international conferences, and it applied for the organisation of both 2012 regional and other international conferences of importance to the promotion of the ATS and accredited CABs.

The ATS Management Board adopted at its 2011 meetings the necessary documents and a series of decisions underpinning the activities and operation of the ATS.

I would like to take this opportunity to thank Dejan Krnjić PhD, ATS Director, ATS employees, all members of the MB, Council and other ATS bodies and organs for their dedicated work and achieved results.

In the years to come ATS will continue to perform its activities in keeping with its mission and vision.

*Snježana Pupavac MSc
Management Board Chair*

Уводна реч директора АТС-а

2011. година – на корак до испуњења стратешког циља – међународног признавања АТС-а

Са поносом можемо да се осврнемо на 2011. годину. Иза нас је година у којој смо били предани и посвећени, вредно радећи на усаглашавању нашег система акредитације са захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 17011 и смерницама и упутствима међународних организација за акредитацију. Трудили смо се да унапредимо процес акредитације доношењем нових издања и измена докумената система менаџмента како би успоставили уређен систем, ефикасне и брзе процедуре, које олакшавају рад АТС-а и акредитованих тела за оцењивање усаглашености. Унапредили смо сарадњу са свим заинтересованим странама и укључили их у креирање система акредитације у Републици Србији како би адекватно задовољили потребе свих корисника. АТС је сада сигуран и отворен партнер, спреман за разговоре и сарадњу у циљу унапређења система акредитације и инфраструктуре квалитета.

Много пута смо се запитали да ли смо се довољно трудили да изаберемо најбоље решење, да ли смо могли боље и више, али све време смо били сигурни у европски пут који смо следили и у остварење циља који смо зацртали упркос проблемима и изазовима на које смо наилазили. Сада смо на корак до испуњења тог циља – да се активно укључимо у међународне организације EA, IAF и ILAC потписивањем мултилатералних споразума и остваримо пуно признавање наше компетентности потврђивањем еквивалентности система акредитације што су и потврдили налази „тима колегијалних оцењивача“ EA.

Не бих детаљно набрајао шта смо све током ове године постигли и које су биле наше најзначајније активности, већ вас позивам да пажљиво прочитате Извештај који следи. Уместо тога, захвалићу се свима са којима смо током године сарађивали: Министарству економије и регионалног развоја (MEPP) и другим министарствима, потрошачима, акредитованим телима за оцењивање усаглашености и њиховим удружењима, акредитационим телима из окружења, колегама у оквиру пројеката IPA 2011, РТВ и Програма швајцарско-српске трговинске сарадње, делегацији ЕУ у Републици Србији, Немачкој организацији за техничку сарадњу (GIZ), запосленима у АТС-у, свим члановима Управног и Надзорног одбора, Савета за акредитацију и других тела и органа АТС-а, оцењивачима и техничким експертима, Дирекцији за мере и драгоцене метале (ДМДМ) и Институту за стандардизацију (ИСС).

Једино заједно можемо створити модеран систем инфраструктуре квалитета који ће допринети да живимо у безбеднијем и квалитетнијем друштву са конкурентном и успешном привредом у условима одсуства трговинских баријера. Само на тај начин ће нам Европа постати ближа, а ми ћемо постати њен сигуран партнер, никад не заборављајући обећање „увек буди бољи“!

*др Дејан Крњаић,
директор АТС-а*

ATS Director's Foreword

2011 – one step closer to the fulfilment of the strategic objective – international recognition of the ATS

We can take pride in our 2011 achievements due to our dedication, commitment, and hard work on harmonising our accreditation system with the requirements of SRPS ISO/IEC 17011 and guidelines and guides of the international organisations for accreditation. We tried to upgrade the accreditation procedure through adoption of the new issues and revisions of the management system documentation in order to have a regulated system, efficient and fast procedures facilitating the operation of the ATS and accredited conformity assessment bodies. We improved cooperation with all interested parties and included them in the creation of the accreditation system in the Republic of Serbia in order to adequately meet the needs of all users. ATS is now a reliable and open partner, ready to communicate and cooperate in order to upgrade the accreditation system and quality infrastructure.

We asked ourselves many times if we had tried hard enough to choose the best solution, if we could do better and achieve more, but at all times we were confident in the EU path we followed and the attainment of the objective we set despite the problems and challenges we were faced with. We are only one step away from the attainment of this objective – active involvement in international organisations such as EA, IAF and ILAC – by signing multilateral agreements and attaining full recognition of our competence through acceptance of equivalence of the accreditation system as confirmed by the EA peer evaluator team's findings.

I do not want to list all this year's achievements and our most important activities, but I want to ask you to read carefully the following pages. Instead, I would like to take this opportunity to thank all those we cooperated with this year: Ministry of Economy and Regional Development (MERR) and other ministries, consumers, accredited conformity assessment bodies and their associations, accreditation bodies from the neighbouring countries, colleagues from IPA 2011, PTB, and Swiss-Serbian TCP 2009-2012 projects, Delegation of the European Union to the Republic of Serbia, German Organisation for Technical Cooperation (GIZ), ATS employees, all members of the Management Board and Supervisory Board, Accreditation Council and members of other ATS bodies and organs, assessors and technical experts, Directorate of Measures and Precious Metals (DMDM) and Institute for Standardization (ISS).

A modern quality infrastructure system, created only through joint efforts, will enable us to live in a society with higher level of safety and quality and to have competitive and successful economy operating in the absence of barriers to trade. This is the only way to be closer to the EU as its reliable partner that is constantly driven by the motto "Be Better"!

*Dejan Krnjaić PhD
ATS Director*

Циљеви и будуће активности

И током 2011. године приоритетни циљ АТЦ-а је био остваривање европског и светског препознавања и прихватања. Мултилатерални споразуми омогућавају оно што је економским језиком мерљиво, а то је уклањање трговинских баријера чиме је омогућено да људи, производи и услуге прелазе европске и светске границе. Акредитација доноси поверење у услуге акредитованих лабораторија, сертификационих и контролних тела, које производима, људима и услугама дају „међународни пасош за трговину“, управо из разлога што су ти споразуми признати на међународном нивоу од стране ЕА, ИЛАС -а и ИАФ-а.

Како би успешно реализовао свој циљ – потписивање ВЛА/МЛА споразума са ЕА, АТЦ је спровео велики број различитих активности и опсежних промена како законске основе тако и докумената система менаџмента.

Најзначајније активности, које су спроведене у АТЦ-у током 2011. године, односиле су се на:

- ✓ завршетак колегијалног оцењивања од стране ЕА,
- ✓ усвајање новог Статута АТЦ-а (Сл. гласник РС 97/2011),
- ✓ доношење Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Акредитационог тела Србије (Сл. гласник РС 14/2011),
- ✓ избор нових чланова Управног одбора и Надзорног одбора АТЦ-а,
- ✓ чланство у ЕА (у складу са новим Статутом и Пословником о раду ЕА АТЦ је постао придружени члан у Варшави 23.11.2011. године),
- ✓ чланство у ИАФ-у (29.12.2011. године АТЦ је постао члан ИАФ-а),
- ✓ избор нових чланова Савета за акредитацију,
- ✓ акредитацију сертификационих тела за сертификацију особа према стандарду SRPS ISO/IEC 17024,
- ✓ акредитацију сертификационих тела у области заштите географског порекла (GI) и GlobalG.A.P.-а,
- ✓ акредитацију „провајдера“ за РТ шеме и међулабораторијска поређења према SRPS ISO/IEC 17043,
- ✓ унапређење система менаџмента АТЦ-а (19 нових издања и 14 измена докумената, од 2008 - 2011. године донето скоро 100 нових издања и измена докумената система менаџмента АТЦ-а),
- ✓ повећање броја предмета акредитације (повећање од 37.9% у односу на 2009. годину)
- ✓ повећање броја акредитованих тела за оцењивање усаглашености (повећање од 19.3% у односу на 2009. годину)

- ✓ повећање броја обука и семинара за оцењиваче и техничке експерте у циљу одржавања и унапређења њихове компетентности и значајно проширење Регистра оцењивача и техничких експерата (повећање броја новоуписаних оцењивача и техничких експерата од 44% у односу на 2010. годину),
- ✓ активности завршетка и пробног тестирања електронског документ менаџмент система;
- ✓ унапређења сарадње са свим заинтересованим странама и акредитационим телима других земаља,
- ✓ учешћа у пројектима техничке подршке ЕУ и регионалним пројектима,
- ✓ организације састанка ЕА МАС савета, радног председништва ЕА МАС-а, као и радне групе за обуку колегијалних оцењивача у Београду од 12. до 15. априла 2011. године,
- ✓ обезбеђивања веће транспарентности у раду и доступности потребних информација, докумената и обавештења путем одржавања садржајног и информативног сајта АТЦ-а,
- ✓ обезбеђивања учешћа заинтересованих страна у раду органа и тела АТЦ-а.

Objectives and Future Activities

In 2011, the priority goal of the ATS was to achieve EU and worldwide recognition and acceptance. Multilateral agreements provide economically measurable results which imply removal of barriers to trade and possibility for people, products and services to cross EU and world borders. Accreditation brings trust in the services of accredited laboratories, certification and inspection bodies and thereby provides products, people and services with the “international trade passport” given that these agreements are internationally recognised by EA, ILAC and IAF.

In order to attain its goal (signature of the EA BLA/MLA) ATS undertook a great number of different activities and made extensive changes to both legislation and management system documents.

The most important activities that the ATS undertook in 2011 related to the following:

- ✓ completion of the EA peer evaluation,
- ✓ adoption of the new ATS Statute (Official Gazette of the RS No. 97/2011),
- ✓ adoption of the Decision on the Amendments of the Act on Establishment of the Accreditation Body of Serbia (Official Gazette of the RS No. 14/2011),
- ✓ selection of the new members of the ATS Management Board and Supervisory Board,
- ✓ membership in EA (in accordance with the new EA Articles of Association and Rules of Procedure the ATS became an associate member in Warsaw on 23.11.2011),
- ✓ membership in IAF (on 29.12.2011 the ATS became an IAF member),
- ✓ selection of the new members of the Accreditation Council,
- ✓ accreditation of certification bodies operating certification of persons as per SRPS ISO/IEC 17024,
- ✓ accreditation of certification bodies operating certification in the field of geographical indications (GI) and GlobalG.A.P.,
- ✓ accreditation of PT and ILC providers as per SRPS ISO/IEC 17043,
- ✓ ATS management system documentation was upgraded (19 new issues and 14 new revisions, while in the period between 2008 and 2011 there was a total of almost 100 new issues and revisions of the ATS management system documentation),
- ✓ increase in the number of accreditation files (37.9% increase when compared with 2009)
- ✓ increase in the number of accredited CABs (19.3%

increase when compared with 2009)

- ✓ increase in the number of training sessions and seminars for assessors and technical experts aiming at maintaining and upgrading their competence, whereby the number of entries in the Register of Assessors and Technical Experts was significantly increased (increase in the number of newly appointed assessors and technical experts amounted to 44% when compared with 2010),
- ✓ the activities on the finalisation and pilot testing of electronic document management system;
- ✓ improved cooperation with all interested parties and accreditation bodies from other countries,
- ✓ participation in EU technical assistance projects and regional projects,
- ✓ organisation of the Belgrade EA MAC meeting, EA MAC management team meeting, and a meeting of the Peer Evaluator Training Working Group in the period between 12th and 15th April 2011,
- ✓ higher level of transparency of operation was provided, while necessary information, documents and notices were posted on the comprehensive and informative ATS website,
- ✓ participation of interested parties in the work of ATS organs and bodies.

У 2012. години

У складу са својим стратешким циљевима и политиком квалитета активности АТЦ-а у 2012. години биће усмерене ка:

- ✓ остваривању међународног признавања система акредитације у Републици Србији и потписивању BLA/MLA споразума са ЕА,
- ✓ подношењу пријаве за потписивање ILAC MRA и IAF MRA споразума,
- ✓ даљем раду на унапређењу процедура АТЦ-а и целокупног система акредитације како би исти били у складу са европском праксом,
- ✓ завршетку успостављања информационог система АТЦ-а,
- ✓ проширењу својих активности на нове области акредитације на основу исказаних потреба заинтересованих страна,
- ✓ јачању компетентности свих учесника у поступцима акредитације који су екстерно ангажовани или запослени у АТЦ-у, као и стручном усавршавању већег броја запослених,
- ✓ повећању броја компетентних оцењивача и техничких експерата,
- ✓ унапређењу сарадње са заинтересованим странама (ресорним министарствима, потрошачима, акредитованим телима за оцењивање усаглашености и њиховим удружењима) кроз већу укљученост свих заинтересованих страна,
- ✓ сталној промоцији значаја и улоге акредитације,
- ✓ отвореној комуникацији о свим темама из области акредитације и оцењивања усаглашености.

In 2012

In accordance with its strategic objectives and quality policy, the ATS activities in 2012 will be focused on:

- ✓ attainment of the international recognition of the accreditation system of the Republic of Serbia and signing of the EA BLA/MLA,
- ✓ submission of the application to sign ILAC MRA and IAF MRA,
- ✓ further work on the upgrade of the ATS procedures and entire accreditation system that will be harmonised with the EU practice,
- ✓ final stage of the ATS electronic document management system implementation and upgrade,
- ✓ extension of its activities to the new fields of accreditation on the basis of the needs of interested parties,
- ✓ upgrade of competence levels of all participants in the accreditation process that are either ATS external employees or permanent ATS employees, and professional development of a larger number of employees,
- ✓ increase in the number of competent assessors and technical experts,
- ✓ improved cooperation with interested parties (respective ministries, consumers, and accredited CABs and their associations) by means of greater involvement of all interested parties,
- ✓ continuous promotion of the importance of accreditation and its role,
- ✓ open communication as regards all accreditation and conformity assessment-related topics.

Активности АТЦ-а у области акредитације

Акредитација

У току 2011. године АТЦ је обављао активности у процесу акредитације (послови оцењивања у поступку додељивања, проширења, обнављања акредитације и надзорних активности) на укупно 585 предмета што у односу на 2010. годину чини увећање од 15,6%.

Преглед броја предмета у протекле 3 године (2009-2011):
Number of files in the last 3 years (2009-2011):

Година Year	2009	2010	2011
Број предмета Number of files	424	506	585
Повећање броја Increase in the number	-	19,3%	15,6%

Након свих спроведених активности оцењивања у складу са одговарајућим процедурама донето је 575 различитих одлука о акредитацији и то:
After all assessment activities have been implemented in line with the relevant procedures, 575 different decisions on accreditation were made as follows:

Одлучивање о акредитацији 2011. године Decisions on accreditation in 2011	Укупно Total	Процент Percent
Додела акредитације Granting of accreditation	71	12,4
Продужење акредитације Accreditation extension	9	1,6
Обнављање акредитације Renewal of accreditation	70	12,2
Проширење акредитације Extension to the scope of accreditation	75	13
Смањење обима акредитације Reduction in the scope of accreditation	69	12
Суспензија акредитације Suspension of accreditation	9	1,6
Пренос акредитације Transfer of accreditation	2	0,3
Укидање акредитације Withdrawal of accreditation	8	1,4
Укидање суспензије Suspension lifting	6	1
Потврђивање и одржавање акредитације Accreditation confirmation and maintenance	256	44,5

ATS Accreditation Activities

Accreditation

In 2011, the ATS actively participated in the implementation of accreditation activities (assessment activities related to accreditation granting, extension of the scope and renewal thereof, and surveillance activities) as regards a total of 585 files the number of which, when compared with 2010, increased by 15.6%.

На састанку Савета за акредитацију од 31. марта 2011. године изабрани су стручњаци за чланове Секторских комитета из разних области оцењивања усаглашености који су се јавили на јавни позив који је АТЦ упутио свим заинтересованим странама. Изабрани стручњаци имају задатак да, као чланови Комисије за акредитацију, разматрају информације из предмета који је доспео на одлучивање, утврђују његову комплетност, вреднују јасност, разумљивост и довољност информација на основу којих се доноси одлука о акредитацији сходно процедури за одлучивање и доделу акредитације. Од 1. јуна 2011. године, од када су отпочеле са радом комисије за одлучивање, а у складу са процедуром *Одлучивање и додела акредитације АТЦ-ПР15*, формирано је 160 комисија за одлучивање и то 106 за лабораторије за испитивање, 20 за лабораторије за еталонирање, 31 за контролна тела и 3 за медицинске лабораторије. Током 2011. године у АТЦ је пристигло укупно 96 пријава за акредитацију. Највећи број пристиглих пријава се односио на контролна тела (48), где повећање у односу на 2010. годину износи 50%, и на сертификациона тела за сертификацију производа (11) где је забележено десетоструко повећање.

At the Accreditation Council meeting of 31st March 2011 members of the Sectoral Committees governing different fields of conformity assessment were appointed given that they had submitted to the ATS the applications following the public invitation made by the ATS to all interested parties. Appointed experts, members of the Accreditation Committee, have a task to review information on the file to be decided on in order to confirm completeness of information, value its clarity, coherence and sufficiency of information on the basis of which a decision on accreditation is made in line with the procedure on decision-making and granting accreditation. Accreditation committees commenced their operation on 1st June 2011 as laid down in the procedure entitled *Decision-making and Granting Accreditation ATS-PR15* and thereby 160 accreditation committees were established and 106 of which pertained to testing laboratories, 20 of which pertained to calibration laboratories, 31 of which pertained to inspection bodies and 3 of which pertained to medical laboratories.

In 2011, the ATS received a total of 96 applications for accreditation. The greatest number of received applications related to inspection bodies (48), which is a 50% increase in relation to 2010, and certification bodies operating certification of products (11) which is a tenfold increase.

Број пријава за акредитацију у 2010. и 2011. години:

Number of applications for accreditation in 2010 and 2011:

	ЛИ/ TL	ЛЕ/ CL	КТ/ IB	СП/ PC	СО/ PrC	СМ/ MS	МЛ/ ML	Укупно/ Total
2010	34	19	32	1	1	3	-	90
2011	25	5	48	11	2	2	3	96(↑6,6%)

Додељено је укупно 71 нових сертификата о акредитацији и то према врстама акредитације што у односу на 46 сертификата, додељених у 2010. години, представља повећање од 54,3%.

A total of 71 new accreditation certificates were awarded as per the schemes of accreditation which, in relation to 46 certificates awarded in 2010, is a 54.3% increase.

Додељене акредитације према врсти акредитације:

Accreditations granted as per the schemes of accreditation:

	2010	2011	
ЛИ/ TL	25	25	↔
ЛЕ/ CL	10	14	↑ (40%)
МЛ/ ML	1	2	↑(100%)
КТ/ IB	6	30	↑(500%)
СП/ PC	1	-	-
СМ/ MS	3	-	-
Укупно/ Total	46	71	↑ (54,3%)

Легенда / Key

- ЛИ/ TL – лабораторије за испитивање / testing laboratories
- КТ/ IB – контролна тела / inspection bodies
- СО/PrC – сертификациона тела за сертификацију особа / certification bodies operating certification of persons
- ЛЕ/ CL – лабораторије за еталонирање / calibration laboratories
- СП/ PC – сертификациона тела за сертификацију производа / certification bodies operating certification of products
- МЛ/ ML – медицинске лабораторије / medical laboratories
- СМ/ MS – сертификациона тела за сертификацију система менаџмента / certification bodies operating certification of management systems

У наредној табели приказана је дистрибуција предмета акредитације према врсти акредитације у 2009., 2010. и 2011. години, на основу које можемо приметити значајно повећање броја предмета у области контролисања (повећање од 50,5% у односу на 2010.), а новина је значајни раст броја предмета у области сертификације производа (68,8% у односу на 2010.) и медицинских лабораторија (166% у односу на 2010.). The following table shows the distribution of accreditation files as per the scheme of accreditation in 2009, 2010 and 2011 confirming a significant increase in the number of files in the field of inspection (a 50.5% increase in relation to 2010), whereas the novelty is a significant increase in product certification files (a 68.8% increase in relation to 2010) and medical laboratories (a 166% increase in relation to 2010).

Број предмета према врсти акредитације у 2009., 2010. и 2011. години:

The number of files as per the scheme of accreditation in 2009, 2010 and 2011:

	ЛИ/ TL	ЛЕ/ CL	МЛ/ ML	КТ/ IB	СМ/ MS	СП/ PC	СО/ PrC	Укупно/ Total
2009	305	34	2	59	9	15	-	424
2010	334	55	3	85	12	16	1	506
2011	349	58	8	128	12	27	3	585

Број акредитованих тела за оцењивање усаглашености на дан 31.12.2011.:

The number of active CAB accreditations as of 31.12.2011 amounted to:

Врста акредитованог тела за оцењивање усаглашености Type of accredited CAB	Број Number
Лабораторије за испитивање / Testing laboratories SRPS ISO/IEC 17025	296
Лабораторије за еталонирање / Calibration laboratories SRPS ISO/IEC 17025	49
Медицинске лабораторије / Medical laboratories SRPS ISO 15189	5
Сертификациона тела за сертификацију производа / Certification bodies operating certification of products SRPS EN 45011	15
Контролне организације / Inspection bodies SRPS ISO/IEC 17020	72
Сертификациона тела за сертификацију система менаџмента QMS / Certification bodies operating certification of management systems QMS ISO/IEC 17021	7
Сертификациона тела за сертификацију система менаџмента EMS / Certification bodies operating certification of management systems EMS ISO/IEC 17021	6
Сертификациона тела за сертификацију система менаџмента FSMS / Certification bodies operating certification of management systems FSMS ISO/IEC 17021	4
Сертификациона тела за сертификацију система менаџмента OHSAS / Certification bodies operating certification of management systems OHSAS ISO/IEC 17021	3

Измена и доношење нових докумената

У току 2011. године укупно је донето 19 нових издања и 14 измена докумената у циљу успостављања уређеног система менаџмента и ефикасних процедура усклађених са Законом о акредитацији и документима ЕА.

Укупан број важећих докумената система менаџмента је следећи: 5 пословника, 6 правила, 14 процедура, 13 упутстава, 3 регистра и 63 модела образаца.

Током 2011. године донета су следећа нова документа система менаџмента: Пословник о раду комисија за акредитацију; Смернице за примену ISO/IEC Упутство 65; Смернице за исказивање обима акредитације сертификационих тела за сертификацију производа; Упутство – Трајање провере система квалитета и управљања животном средином; Упутство – Оцењивање сертификационих тела за сертификацију система менаџмента; Упутство – Смернице за исказивање обима акредитације сертификационих тела за сертификацију особа и Упутство – Разлике SRPS ISO/IEC 17021:2007 и SRPS ISO/IEC 17021:2011.

Нове области акредитације

Током 2011. године настављене су активности АТЦ-а како би започела акредитација у новим областима и то: акредитација сертификационих тела за сертификацију особа према SRPS ISO/IEC 17024; акредитација сертификационих тела у области географског порекла и акредитација „провајдера“ за РТ програме и међулабораторијска поређења.

Измењен правни статус АТЦ-а

24.02.2011. године донета је Одлука о изменама и допунама оснивачког акта Акредитационог тела Србије (Сл. гласник РС 14/2011), којом се АТЦ региструје као установа, на чије се оснивање, организацију, положај и делатност примењују одредбе закона којима се дефинише рад јавних служби.

Усвојен нов Статут Акредитационог тела Србије

Управни одбор АТЦ-а је одржао седнице 4. и 24. новембра 2011. године и том приликом је разматрао предлог Статута - највишег акта АТЦ-а. Након што је Управни одбор усвојио Статут, а на основу претходно датих сагласности од надлежних министарстава, Влада Републике Србије је на својој седници од 8. децембра 2011. године дала сагласност на исти који је објављен у Сл. гласнику РС бр. 97/2011 од 21. децембра 2011. године.

Amendments to and Adoption of New Documents

In 2011, there was a total of 19 new issues and 14 revisions of the documents made with the aim of establishing a regulated management system and efficient procedures harmonised with the newly adopted Law on Accreditation and EA documents.

Total number of valid management system documents is as follows: 5 manuals and rules of procedure, 6 rules, 14 procedures, 13 guidelines, 3 registers and 63 model forms.

In 2011, the following management system documents were adopted: Rules of Procedure of Accreditation Committees; Guideline for the Application of ISO/IEC Guide 65; Guidelines for Describing the Accreditation Scopes of Certification Bodies Operating Certification of Products; Guideline – Duration of the Quality System Audit and Environmental Management; Guideline – Assessment of Certification Bodies Operating Certification of Management Systems; Guideline – Guidelines for Describing the Accreditation Scopes of Certification Bodies Operating Certification of Persons and Guideline – Differences between SRPS ISO/IEC 17021:2007 and SRPS ISO/IEC 17021:2011.

New Fields of Accreditation

In 2011, ATS kept performing its activities in order to commence accreditation in the new fields as follows: accreditation of certification bodies operating certification of persons as per SRPS ISO/IEC 17024; accreditation of certification bodies in the field of geographical indications and accreditation of PT and ILC providers.

Change in the ATS Legal Status

On 24.02.2011 a Decision on Amendments of the Act on Establishment of the Accreditation Body Of Serbia was adopted (Official Gazette of the RS No. 14/2011) and it laid down that the ATS should be registered as an institution, whereas regulations governing the legal status of public services shall define its establishment, organisation, status and scope of activities.

New ATS Statute Adopted

The ATS Management Board held its meetings on 4th and 24th November 2011 and on that occasion it reviewed the proposed Statute as the paramount act of the ATS. After the Management Board has adopted the Statute, and on the basis of the previous approval of the respective ministries, the Government of the Republic of Serbia gave its consent at the meeting held on 8th December 2011 and it was published in the Official Gazette of the RS No. 97/2011 of 21st December 2011.

Активности органа АТС-а

Активности Управног одбора и Савета за акредитацију

Заједничка седница СА и УО, 13. 09. 2011.

Управни одбор (УО) је током 2011. године одржао 8 седница и то две седнице у старом сазиву и 6 седница у новом сазиву, од чега је једна седница била заједничка са Саветом за акредитацију (СА). УО је током 2011. године усвојио План и годишњи програм рада АТС-а за 2011. годину, Извештај о извршеном попису основних средстава и ситног инвентара АТС-а на дан 31. децембар 2010. године, Извештај о извршеном попису потраживања, обавеза и новчаних средстава АТС-а на дан 31. децембар 2010. године, Финансијски извештај АТС-а за 2010. годину, као и Извештај о раду АТС-а за 2010. годину, Пословник о раду УО, нови Статут АТС-а, Програм рада са финансијским планом АТС-а за 2012. годину, донео одлуке о новим основицама за обрачун зарада за директора и све запослене у АТС-у, као и општи акт о критеријумима за утврђивање висине зарада, накнада и других примања запослених у АТС-у. УО је дао сагласност на чланство АТС-а у IAF-у, на давање накнаде за учешће на седницама СА члановима СА и на Правилник о унутрашњој организацији радних места у АТС-у, а донео је и одлуку о спровођењу јавног конкурса за избор директора АТС-а.

На 435. седници Владе Републике Србије, која је одржана 29. априла 2011. године, именовани су нови Надзорни и УО АТС-а. У УО АТС-а именована је за председника мр **Сњежана Пупавац**, дипл. инжењер пољопривреде, директор лабораторије ЕКО-ЛАБ за управљање квалитетом, Падинска Скела. За чланове Управног одбора су именовани: др **Лазар Турубатовић**, научни саветник, Институт за хигијену и технологију меса Београд, **Златибор Савић**, дипл.

правник из Крагујевца, **Ненад Спасовић**, дипл. менаџер индустријског менаџмента, Министарство животне средине, рударства и просторног планирања и др **Братислав Милошевић**, доктор ветеринарске медицине, АТС.

У Надзорни одбор именовани су: председник др **Александар Гајић**, редовни професор на Машинском факултету Универзитета у Београду, и чланови: др **Јованка Левић**, дипл. инжењер технологије, директор Научног института за прехранбене технологије Универзитета у Новом Саду и **Биљана Томић**, дипл. правник, начелник Одељења за правне и опште послове АТС-а.

УО је на својој првој конститутивној седници од 1. јуна именовано нове чланове СА: мр **Јелена Поповић**, помоћник министра у Министарству економије и регионалног развоја, председник СА, мр **Вида Живковић**, директор Дирекције за мере и драгоцене метале, **Славољуб Станојевић**, Управа за ветерину Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, проф. др **Милан Балтић**, професор Факултета ветеринарске медицине у Београду, **Видосава Џагић**, потпредседник Привредне коморе Србије, др **Александар Петровић**, професор на Машинском факултету у Београду, др **Слободан Петровић**, редовни професор Технолошко-металуршког факултета Универзитета у Београду, др **Љубомир Стајић**, редовни професор Правног факултета Универзитета у Новом Саду, **Богољуб Симоновић**, директор АД за испитивање квалитета „Квалитет“ Ниш, **Слободан Сотиров**, извршни директор за квалитет „Тигар“ Пирот и др **Предраг Поповић**, извршни руководиоца сертификационог тела и технички руководиоца контролног тела Института за нуклеарне науке „Винча“ Београд.

На заједничкој седници са СА донет је заједнички документ *Анализа повезаних тела* и чланови УО и СА су упознати са резултатима колегијалног оцењивања ЕА. Том приликом је СА дао предлог директору АТС-а за нове чланове секторских комитета. Осим заједничке седнице са УО, СА је одржао још једну седницу на којој је усвојио Пословник о свом раду.

Activities of the ATS organs

Activities of the Management Board and Accreditation Council

Седница савета, 10. 06. 2011.

In 2011, the Management Board (MB) held 8 meetings, whereas the two of which gathered old members, while remaining 6 meetings gathered newly appointed members. One of the meetings was a joint meeting of the Management Board and Accreditation Council (AC). Throughout 2011 the MB adopted the ATS 2011 Annual Plan and Programme, Report on the Inventory of ATS Basic Resources and Small Value Assets as of 31st December 2010, Report on the Inventory of ATS Claims, Liabilities and Financial Resources as of 31st December 2010, 2011 ATS Financial Report, and 2010 Annual Report of the ATS, Rules of Procedure of the Management Board, 2012 Work Programme and Financial Plan of the ATS, and made decisions on new basic salary rates of the ATS Director and all employees, and a general act on the criteria for payroll accounts, remuneration rates and other sources of employees' income. MB gave its consent to the ATS membership in IAF, provision of remuneration rates for the participation in the AC meetings and to AC members and on the Document on Internal Organisation and Functional Titles and Job Descriptions, and it made a decision on managing public vacancy process for the appointment of the ATS Director.

At 435th meeting of the Government of the Republic of Serbia that was held on 29th April 2011 the new ATS Supervisory and Management Boards members were appointed. **Snježana Pupavac** MSc in Agriculture, Director of EKO-LAB laboratory, Padinska Skela, was appointed as the Chair of the ATS Management Board. Other members of the Management Board are as follows: **Lazar Turubatović** PhD, Scientific Adviser,

Institute of Meat Hygiene and Technology Belgrade, **Zlatibor Savić**, law graduate from Kragujevac, **Nenad Spasović**, graduate manager (industrial management), Ministry of Environment, Mining and Spatial Planning, and **Bratislav Milošević** PhD in veterinary medicine, ATS.

Members of the Supervisory Board are as follows: **Aleksandar Gajić** PhD as Chair, full professor at the Faculty of Mechanical Engineering, University of Belgrade, other members: **Jovanka Lević** PhD in Technology, Director of the Scientific Institute for Food Technologies, University of Novi Sad, and **Biljana Tomić**, law graduate, Head of the Division for Legal and General Affairs, ATS.

At its first meeting held on 1st June 2011 the Management Board appointed members of the new Accreditation Council: **Jelena Popović** MSc, MERR Assistant Minister, AC Chair, **Vida Živković** MSc, Director of the Directorate of Measures and Precious Metals, **Slavoljub Stanojević**, Veterinary Directorate of the Ministry of Agriculture, Trade, Forestry and Water Management, **Milan Baltić** PhD, professor at the Faculty of Veterinary Medicine in Belgrade, **Vidosava Džagić**, Vice President of the Serbian Chamber of Commerce, and **Aleksandar Petrović** PhD, professor at the Faculty of Mechanical Engineering in Belgrade, **Slobodan Petrović** PhD, full professor at the Faculty of Technology and Metallurgy, University of Belgrade, and **Ljubomir Stajić** PhD, full professor at the Faculty of Law, University of Novi Sad, **Bogoljub Simonović**, Director of joint stock company for quality testing "Kvalitet" Niš, **Slobodan Sotirov**, Executive Quality Manager at "Tigar" Pirot and **Predrag Popović** PhD, Executive Manager of the Certification Body and Technical Manager of the Inspection Body at the Vinča Institute of Nuclear Sciences, Belgrade.

At the joint meeting with the AC the document entitled *Related Bodies Relationship Analysis* was adopted and MB and AC members were introduced to the results of the EA peer evaluation. On that occasion the AC made proposal to the ATS Director as regards the appointment of the new members of the Sectoral Committees. In addition to the joint meeting with the MB the AC adopted its Rules of Procedure.

Активности техничких комитета и радних група

Технички комитет за контролна тела и Технички комитет за сертификациона тела

Седница УО, 23. 12. 2011.

Одржана је заједничка седница Техничког комитета за контролна тела и Техничког комитета за сертификациона тела 3. јуна 2011. године. На дневном реду је била информација о раду Комитета ЕА за контролна и сертификациона тела и упознавање оба комитета са документом ЕА-2/17 и разматрани су захтеви стандарда који се односе на подуговорање, независност и непристрасност.

Технички комитет за лабораторије

Други састанак Техничког комитета за лабораторије је одржан 6. јуна 2011. године. Комитет је разматрао следеће теме: формирање секторских комитета и њихов рад; извештај о раду Комисије за пестициде; извештај о раду Комисије за узорковање; извештај о раду Групе за сензорска испитивања; предлог за формирање „ad hoc“ радне групе за отпад; разматрање захтева за минимални број учесника у међулабораторијским поређењима.

Радна група за сензорска испитивања је припремила превод ЕА-4/09 документа који се односи на сензорска испитивања и став Комитета је био да се

предложи АТС-у да се овај документ у форми АТС смернице стави у одговарајућу процедуру у сврху успостављања статуса обавезујућег документа. Такође, Комитет је предложио формирање „ad hoc“ радне групе за отпад која би дефинисала параметре у односу на испитивања отпада. У вези разматрања захтева за минималан број учесника у међулабораторијским поређењима донета је одлука да се предложи АТС-у да се додатно дефинише минимални број учесника (минимално 3 уколико је применљиво). Комитет је предложио и формирање „ad hoc“ радне групе за ваздух – емисија и имисија.

Седница УО, 01. 06. 2011.

Activities of Technical Committees and Working Groups

Inspection Technical Committee and Certification Technical Committee

A joint meeting of the Inspection Technical Committee and Certification Technical Committee was held on 3rd June 2011. Items of the agenda related to the information on the operation of the EA Inspection Committee and Certification Committee and the introduction thereof to the document EA-2/17, and all requirements of the standard pertaining to subcontracting, independence and impartiality were reviewed.

Јелена Поповић и Сњежана Пупавац, седница СА и УО, 13. 09. 2011.

Laboratory Technical Committee

Second meeting of the Laboratory Technical Committee was held on 6th June 2011. The Committee reviewed the following topics: establishment of the Sectoral Committees and their operation; report on the work of the Pesticide Committee; report on the work of the Sampling Committee; report on the work of the Sensory Testing Group; proposal for the establishment of an ad hoc waste working group; review of the requirements relating to a minimum number of participants in inter-laboratory comparisons.

Sensory Testing Group prepared the translation of EA-4/09 that related to sensory testing, and stand of

the Committee was to propose to the ATS that the document should attain the form of a guideline as part of a respective procedure in order to make it a mandatory document. Furthermore, the Committee proposed that an ad hoc Waste Working Group should be established in order to define the waste testing parameters. As regards the review of the requirement relating to a minimum number of participants in inter-laboratory comparisons a decision was made to propose to the ATS to define a minimum number of participants (a minimum of 3 if applicable). The Committee proposed the establishment of an ad hoc Air Working Group – emission and ambient air.

Седница СА, 10. 06. 2011.

Међународне активности

Колегијално оцењивање ЕА

Тим оцењивача ЕА, 01. 07. 2011.

У складу са процедуром EA-2/02 EA policy and Procedures for the Multilateral Agreement и поднетим захтевом АТЦ-а за потписивање билатералног/ мултилатералног споразума са ЕА у области лабораторија за испитивање, лабораторија за еталонирање и контролних тела, медицинских лабораторија и сертификационих тела за сертификацију производа и сертификацију система менаџмента, АТЦ је у периоду од 27. јуна до 1. јула 2011. године био предмет колегијалног оцењивања тима оцењивача ЕА.

Колегијално оцењивање је спроведено са циљем да се провери усклађеност система акредитације у Србији са захтевима стандарда ISO/IEC серије 17000, пре свега ISO/IEC 17011, одговарајућим захтевима европске регулативе (Уредба(ЕЗ) 765/2008), као и смерницама и упутствима међународних организација заакредитацију.

Поред оцењивања у седишту АТЦ -а извршено

је и осведочење у рад тимова за оцењивање АТЦ-а током 10 оцењивања тела за оцењивање усаглашености - 1 лабораторија за еталонирање, 1 лабораторија за испитивање, 2 сертификациона тела за сертификацију система менаџмента на локацији и 2 осведочења у рад сертификационих тела за системе менаџмента, 2 сертификациона тела за сертификацију производа, 1 контролно тело и 1 медицинска лабораторија.

Тим колегијалних оцењивача је изнео мишљење да у Србији постоји неопходна законска основа за рад АТЦ-а и да АТЦ има адекватне процедуре које стално унапређује, да су административно особље и водећи оцењивачи посвећени свом послу, као и да су технички оцењивачи и експерти компетентни. Тим оцењивача ЕА је закључио и да АТЦ спроводи своје активности у складу са процедурама и захтевима ЕА и да је стекао поверење у компетентност АТЦ-а, а последично и акредитованих тела за оцењивање усаглашености.

Тим је утврдио 2 неусаглашености и 8 забринутости и изнео 5 коментара, а након слања предлога корективних мера од стране АТЦ -а и прихватања истих од стране тима, коначан извештај са оцењивања је 6. октобра 2011. године послат Секретаријату ЕА МАС савета. На седници ЕА МАС савета, која ће се одржати 18. и 19. априла 2012. године у Копенхагену, биће анализиран извештај са оцењивања АТЦ -а и верујемо да ће бити донета одлука о потписивању MLA/BLA споразума између АТЦ-а и ЕА.

Учествовање у раду међународних организација

- У складу са новим Статутом и Пословником о раду ЕА, АТЦ је постао придружени члан ЕА у Варшави 23. новембра 2011. године.
- Потписивањем Меморандума о разумевању између АТЦ-а и IAF-а, 29. децембра 2011. године, АТЦ је постао члан IAF-а.
- У оквиру сарадње са ЕА током године представници АТЦ-а су учествовали и у раду Комитета за сертификациона тела – ЕА СС, Комитета за контролна тела – ЕА ИС, Комитета за лабораторије

– ЕА LC, Савета за мултилатералне споразуме – ЕА МАС, Комитета за хоризонталну комуникацију – ЕА ННС, Комитета за комуникације и публикације – ЕА СРС, као и Генералне скупштине – ЕА ГА. У оквиру рада у комитетима ЕА представници АТЦ-а су узели учешће и у раду одговарајућих радних група (ЕА LC Health Care Laboratory Medicine).

- Осим регионалне организације, као што је ЕА, представници АТЦ-а су присуствовали и састанцима техничких комитета ILAC-а и IAF-а.

International Activities

EA Peer Evaluation

Pursuant to the procedure entitled EA-2/02 EA policy and Procedures for the Multilateral Agreement and application submitted by the ATS to sign EA bilateral/multilateral agreement in the field of testing laboratories, calibration laboratories and inspection bodies, medical laboratories and certification bodies operating certification of products and management systems, ATS was peer evaluated in the period between 27th June and 1st July 2011 by the EA team.

The peer evaluation was carried out with the aim of assessing the conformance of the Serbian accreditation system with the requirements of ISO/IEC 17000 series, first of all ISO/IEC 17011, relevant requirements of the EU legislation (Regulation (EC) No. 765/2008), and guides and guidelines of international organisations for accreditation.

In addition to the assessment performed at the ATS premises there was an on-site witnessing of the work of the ATS assessment teams during 10 CAB assessments - 1 calibration laboratory, 1 testing laboratory, 2 certification bodies operating certification of management systems and 2 witnessing sessions of the

work of certification bodies operating certification of products, 1 inspection body and 1 medical laboratory. The EA team confirmed the existence of a legal basis needed for the operation of the ATS and adequacy of the ATS procedures that were constantly upgraded, and that ATS had dedicated administrative staffs and lead assessors, and that technical assessors and experts were competent. The EA team also concluded that the ATS carried out its activities in accordance with the EA procedures and requirements and that the competence and accredited CABs of the ATS could be trusted.

The team identified 2 nonconformities and 8 concerns, and made 5 comments, and after they have sent the proposed corrective actions to be carried out by the ATS and after the said actions have been approved by the team, final Assessment Report was sent to the EA MAC Secretariat on 6th October 2011. The ATS Assessment Report will be analysed at the EA MAC meeting on 18th and 19th April 2012 in Copenhagen, following which a decision related to the signing of the MLA/BLA between the ATS and EA will be made.

Participation in the Work of International Organisations

Дејан Крњајић и Graham Talbot, 23. 11. 2011.

- Pursuant to the new EA Articles of Association and Rules of Procedure, the ATS became an associate member of the EA in Warsaw on 23rd November 2011.

- After signing the Memorandum of Understanding between the ATS and IAF, ATS became an IAF member on 29th December 2011.

• As part of the cooperation with the EA the ATS representatives participated throughout the year in the work of the Certification Committee (EA CC), Inspection Committee (EA IC), Laboratory Committee (EA LC), Multilateral Agreement Committee (EA MAC), Horizontal Harmonization Committee (EA HHC), Communications and Publications Committee (EA CPC), and the EA General Assembly (EA GA). Additionally, the ATS representatives took part in the work of respective task force groups formed within the EA committees (EA LC Health Care Laboratory Medicine).

- In addition to regional organizations such as EA, ATS representatives took part in the ILAC & IAF technical committee meetings.

Одржан ЕА МАС састанак у Београду

Београд је, од 12. до 15. априла 2011. године, био престоница европске акредитације. У том периоду је, у организацији АТЦ-а, одржан састанак ЕА МАС

савета, радног председништва ЕА МАС-а, као и радне групе за обуку колегијалних оцењивача. На седници ЕА МАС-а поред доношења одлуке о потписивању мултилатералних споразума, на дневном реду је био и већи број тема са циљем унапређења целокупног система акредитације и колегијалног оцењивања.

Акредитационо тело Србије је за организацију овог скупа добило највеће похвале од свих учесника, укључујући и председавајућег ЕА МАС савета, **Thomasa Facklama**.

Пројекти

Током 2011. године АТЦ је био укључен у већи број пројеката финансираних од стране Европске комисије, као и влада Немачке и Швајцарске:

- Регионални пројекат IPA 2011 „Инфраструктура квалитета у земљама западног Балкана и Турској“, који је започео у августу 2011. године;
- Регионални РТВ пројекат „Промоција регионалне сарадње у Југоисточној Европи у области инфраструктуре квалитета“;
- Програм швајцарско-српске трговинске сарадње 2009-2012 (Swiss-Serbian TCP 2009-2012) у области увођења GLOBALG.A.P. стандарда и заштите географског порекла (GI);
- Немачки GIZ Програм подршке повећању конкурентности малих и средњих предузећа у Србији (ACCESS) имплементира већи број активности у циљу развоја инфраструктуре квалитета.

У оквиру претходно наведених пројеката техничке помоћи најважније су биле следеће активности:

A. Активности регионалног РТВ пројекта:

1. Validation of analytical methods, uncertainty calculation and other metrological issues (reference materials, quality control) in chemical testing, Београд, 07-08. фебруара 2011.

2. Workshop on Accreditation Process (TURKAK), 11-13. априла 2011.

3. Годишњи округли сто: РТВ пројекат: Promotion of regional cooperation in South East Europe in the field of quality infrastructure – Атина, Грчка, 20-22. јуна 2011.

4. Training on assessment of traceability in testing labs – Скопље, Македонија, 04-06. октобра 2011.

5. Training Seminar on EA 2/17 and New Approach Directives (ESYD), 19-21. децембра 2011.

Б. Активности у оквиру Програма швајцарско-српске трговинске сарадње 2009-2012:

Три обуке за сертификациона тела у области заштите географског порекла и једна за увођење GlobalG.A.P. стандарда: 20. априла 2011. (GI), 15-16. септембра 2011. (GI) и 8-9. новембра 2011. (GI/GlobalG.A.P.).

Ц. Немачки GIZ Програм подршке повећању конкурентности малих и средњих предузећа у Србији (ACCESS):

Одржане су 2 обуке оцењивача АТЦ-а за писање Извештаја са оцењивања сертификационих тела која желе да се пријаве ЕК за листу ЕУ признатих еквивалентних сертификационих тела у области органске производње: 19-20. септембра 2011. године и 31. октобра - 2. новембра 2011. године.

као и садржаја програма РТ активности који је тело за оцењивање усаглашености у обавези да успостави у складу са захтевима ових Правила.

Радионице су обухватиле рад на анализи обима акредитације, истраживање одговарајућих и доступних РТ активности, дефинисању поддисциплина и динамике учешћа у РТ активностима, као и оцени РТ програма у складу са правилима АТЦ-ПА02 и примерима датим у одговарајућим ЕА документима.

Радионице

У периоду од октобра до децембра 2011. године АТЦ је реализовао девет радионица за техничке оцењиваче АТЦ-а на тему „Примена АТЦ-ПА02, Правила о учешћу у међулабораторијским поређењима и програмима за испитивање оспособљености“. Свакој од радионица присуствовали су технички оцењивачи из сродних области испитивања и еталонирања. Радионице су имале за циљ усаглашавање рада техничких оцењивача на оцени захтева Правила АТЦ-ПА02,

ЕА МАС meeting in Belgrade

In the period between 12th and 15th April 2011 Belgrade was the centre of accreditation in Europe. In the said period the Accreditation Body of Serbia (ATS) organised an EA Multilateral Agreement Council (EA MAC) meeting, EA MAC management team meeting, and a meeting of the Peer Evaluator Training Working Group. In addition to decisions on signing of MLAs, EA

MAC meeting agenda items included a large number of topics related to the upgrade of the entire system of accreditation and peer evaluation.

The organisation of this meeting was highly rated by all the participants, including the EA MAC Chair, **Thomas Facklam**.

Projects

In 2011, the ATS was involved in a larger number of EU funded projects, and those funded by German and Swiss Governments:

- Regional IPA 2011 project entitled Quality Infrastructure in the Western Balkans and Turkey that commenced in August 2011;
- Regional PTB project entitled Promotion of the Regional Cooperation of the Countries in South East Europe in the field of Quality Infrastructure;
- Swiss-Serbian TCP 2009-2012 in the field of introduction of GLOBALG.A.P. standards and GI;
- GIZ-ACCESS support project of the German Government (ACCESS - Program for Private Sector Development in Serbia) is implementing a large number of activities aiming at the upgrade of the quality infrastructure.

The following activities were the most important ones performed by the aforementioned technical assistance projects:

A. Activities of the regional PTB project:

1. Validation of analytical methods, uncertainty calculation and other metrological issues (reference materials, quality control) in chemical testing, Belgrade, 07-08th February 2011
2. Workshop on Accreditation Process (TURKAK), 11-13th

April 2011

3. Annual Round table discussion: PTB project: Promotion of regional cooperation in South East Europe in the field of quality infrastructure – Athens, Greece, 20-22nd June 2011

4. Training on assessment of traceability in testing labs – Скопје, FYRM, 04-06th October 2011

5. Training Seminar on EA 2/17 and New Approach Directives (ESYD), 19-21st December 2011.

B. Activities as part of Swiss-Serbian TCP 2009-2012:

Three training sessions for certification bodies in the field of GI and one training session for the introduction to GlobalG.A.P. standard: on 20th April 2011 (GI), 15-16th September 2011 (GI) and on 8-9th November 2011 (GI/GlobalG.A.P.).

C. GIZ-ACCESS support project of the German Government (ACCESS - Program for Private Sector Development in Serbia):

Two training sessions for ATS assessors were delivered to cover the assessment reporting in case of certification bodies wishing to apply to the EC for inclusion into the EC list of equivalent certification bodies in the field of organic production: 19-20th September 2011 and 31st October – 2nd November 2011.

Workshops

Nine workshops for technical assessors were organised by the ATS in the period between October and December 2011 on the subject of “Application of the document entitled ATS-PA02, Rules for the Participation in Inter-Laboratory Comparisons and Proficiency Testing Schemes”. Each workshop was attended by technical assessors engaged in similar testing and calibration fields. The workshops aimed at harmonisation of the work of technical assessors assessing the requirements

of ATS-PA02 Rules, and the programme of PT activities that CABs were obliged to put in place in accordance with the requirements of these Rules.

The workshops included the work on the analysis of scopes of accreditation, research of relevant and available PT activities, definition of subdisciplines and frequency of participation in PT activities, and the assessment of PT programmes in accordance with ATS-PA02 and examples provided in the relevant EA documents.

Сарадња са другим акредитационим телима

У просторијама АТЦ-а, у среду, 26. јануара, одржан је заједнички састанак представника Акредитационог тијела Црне Горе (АТЦГ), Института за акредитирање Босне и Херцеговине (БАТА), Института за акредитацију Републике Македоније (ИАРМ) и АТЦ-а у складу са раније потписаним Споразумом о сарадњи у области акредитације.

Током састанка је утврђен Програм сарадње за 2011. годину, која ће бити обезбеђена кроз активности размене информација, искустава и документације у области акредитације; заједничког организовања семинара и конференција; узајамног обучавања кадрова; размене оцењивача и техничких експерата у циљу упознавања са процесом акредитације на лицу места; обављања заједничког оцењивања у својству посматрача у оцењивањима које буде обављала нека од страна потписница Програма сарадње, а нарочито када су у питању проширења области, односно развој нових шема акредитације и заједничког учествовања организација у међулабораторијским поређењима.

Регионална конференција о акредитацији одржана је у Охриду, Македонија, од 28. до 29. септембра 2011. године у организацији ИАРМ-а.

Конференцији су присуствовали представници националних акредитационих тела (Албанија, Босна и Херцеговина, Косово (УН 1244), Македонија, Србија, Хрватска, Црна Гора), вође IPA националног и регионалног пројекта (Irena Vasaitene и David Norris) и Биљана Додевска, представница Министарства економије Републике Македоније

која је представила национално законодавство којим се уређује област слободног кретања роба. Представници националних акредитационих тела упознали су се међусобно са новинама у раду својих институција, док су представници АТЦ-а представили и информациони систем АТЦ-а, тему која је изазвала велико интересовање свих присутних колега.

Скуп је организован са циљем да се представници акредитационих тела у региону упознају са тренутном ситуацијом у акредитационим телима, размене искуства у оквиру ЕА колегијалног оцењивања, унапреде сарадњу кроз активности размене информација, искустава и документације у области акредитације, заједничког организовања семинара и конференција, узајамног обучавања кадрова, размене оцењивача и техничких експерата односно развоја нових шема акредитације и заједничког учествовања организација у међулабораторијским поређењима.

Неке од ових активности су се остваривале током претходног IPA пројекта, а биће настављене и у следећем регионалном пројекту IPA 2011. Договорено је да национална акредитациона тела вођи IPA регионалног пројекта предложе теме (обуке, РТ шеме, друге потребе) које би биле на дневном реду следећих регионалних конференција. Једна од тема на следећем регионалном скупу, који ће се одржати почетком маја 2012. године у Србији, биће статус националних акредитационих тела, као и финансирање у складу са националним законодавством и Уредбом (ЕЗ) 765/2008.

Cooperation with Other Accreditation Bodies

On Wednesday, 26th January a joint meeting of the representatives of the ABs from Montenegro (ATCG), Bosnia & Herzegovina (BATA), FYR of Macedonia (IARM) and ATS was held at the ATS premises as laid down in the previously signed Accreditation Cooperation Agreement.

2011 Cooperation Programme was defined during the meeting, while the cooperation would be ensured through accreditation information, experience and documentation exchange, joint organisation of seminars and conferences, mutual training of staffs, exchange of assessors and technical experts in order to get introduced to the on-site accreditation process, participation of observers in joint assessments performed by any of the signatories to the Cooperation Programme especially in case of the extension to the scope or development of the new schemes of accreditation and joint participation in inter-laboratory comparisons.

Regional conference on accreditation was held in Ohrid, FYR of Macedonia, in the period between 28th and 29th September 2011 and it was organised by IARM.

The conference was attended by the NAB representatives (Albania, Bosnia & Herzegovina, Kosovo (UN 1244), FYR Macedonia, Serbia, Croatia, Montenegro), team leaders of the IPA national and regional projects (Irena Vasaitene and David Norris) and Biljana Dodevska,

representative of the Ministry of Economy of the FYR Macedonia that gave a presentation on the national legislation governing free movement of goods. NAB representatives exchanged experiences related to the novelties in their work, while the ATS representatives also presented the IT system and that arose a great deal of attention of all the present colleagues.

The conference was organised so that the regional NAB representatives could be introduced to the current situation in ABs, exchange experiences as part of the EA peer evaluation, upgrade the cooperation through accreditation information, experience and documentation exchange, joint organisation of seminars and conferences, mutual training of staffs, exchange of assessors and technical experts, and development of the new schemes of accreditation and joint participation in inter-laboratory comparisons.

Some of these activities were realised during the previous IPA project, and they will be continued in the next regional IPA 2011 project. It was agreed that NABs would send proposals as regards the topics to the IPA project Team Leader (training, PT schemes, other needs) that would be incorporated into the agenda of the next regional conferences. One of the topics of the next regional conference to be carried out early in May 2012 in Serbia will be focused on the NABs status and funding in accordance with the national legislation and Regulation (EC) No. 765/2008.

Жарко Петровић, БАТА, Трпе Ристоски, ИАРМ, Дејан Крњачић, АТЦ и Ранко Николић, АТЦГ, 26. 01. 2011.

Промоција акредитације

Један од важних задатака, које АТС обавља као национално тело за акредитацију у сарадњи са другим институцијама које су задужене за развој и имплементацију стандарда и доношење одговарајућих прописа у области оцењивања усаглашености, јесте промоција акредитације како би на што бољи начин све заинтересоване стране биле информисане о значају, улози и предностима система акредитације.

Електронски и штампани Билтен АТС-а

Акредитационо тело Србије је током 2011. године издало три електронска и штампана билтена. Намера АТС-а је да клијенти, акредитована тела за оцењивање усаглашености, као и подносиоци пријава или заинтересовани клијенти, буду на транспарентан, ефикасан и брз начин упознати са радом АТС-а, поступком акредитације и другим интересантним темама и новинама из те области, а у циљу унапређења и што боље сарадње.

Билтен број 4 из јануара 2011. године је обрадио следеће теме: систем инфраструктуре квалитета у Србији – нови правни оквир и нови концепт пословања; EMAS 1,2,3 – успостављање шеме за акредитацију EMAS верификатора; Институт за стандардизацију Србије на путу ка европским интеграцијама; Дирекција за мере и драгоцене метале – Овлашћивање и акредитација у области оверавања мерила која се користе у законској метрологији; Нови правилник о условима хигијене хране; нови правилник о безбедности лифтова;

Правни оквир инфраструктуре квалитета у ЕУ – слободно кретање роба и заштита јавног интереса.

Билтен број 5 из априла 2011. године је обрадио следеће теме: Упознавање са ЕА; Циљеви АТС-а и будуће активности; Међународни дан акредитације, Акредитација форензичких лабораторија; Нова издања докумената АТС-а; ЕА MAC састанак у Београду, АТС током 2010. године, Анализа одговора на упитник за идентификацију и оцену задовољења потреба корисника услуга АТС-а.

Билтен број 6 из октобра 2011. године је обрадио следеће теме: Колегијално оцењивање АТС-а; примена стандарда ISO/IEC 17021:2011; Конгрес метролога 2011; Значај међународних организација Eurachem-а и Eurolab-а; Сертификација производа – стандарди засновани на географском пореклу производа; Правилник о електромагнетној компатибилности; Правилник о општим и посебним условима хигијене хране у било којој фази производње, прераде и промета.

Promotion of Accreditation

One of the important tasks to be performed by the ATS as a national accreditation body in cooperation with other institutions in charge of development and implementation of standards and adoption of relevant regulations governing conformity assessment is to promote accreditation and thereby highlight to all interested parties the importance, role and benefits of the accreditation system.

ATS Bulletin in Electronic and Hard Copy Format

In 2011, the ATS issued three bulletins in electronic format and hard copy format. The intention was to introduce, in a transparent, efficient and fast way, our clients, accredited CABs and applicants for accreditation/interested clients to the work of the ATS, accreditation procedure and other topics of interest, and novelties in that field in order to upgrade our system and have more successful business cooperation.

The fourth issue of the bulletin (January 2011) covered the following topics: quality infrastructure system in Serbia – new legal framework and new business concept; EMAS 1,2,3 – establishment of the EMAS verifiers accreditation scheme; Institute for Standardization of Serbia on the path to EU integrations; Directorate of Measures and Precious Metals – designation and accreditation in the field of testing of measuring instruments used in legal metrology; new regulation on food hygiene requirements; new regulation on lift safety; QI legal framework in the EU – free movement of goods and protection of public interest.

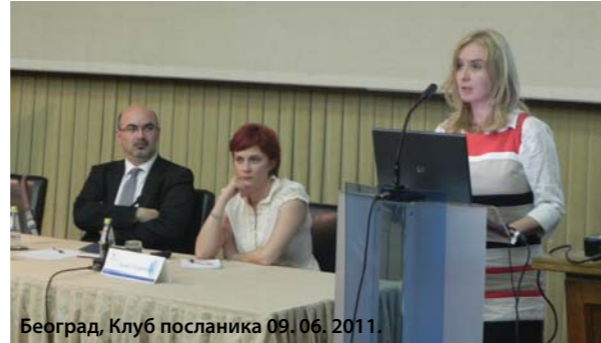
The fifth issue of the bulletin (April 2011) covered the following topics: introducing EA; ATS objectives and future activities; International Accreditation Day, accreditation of forensic laboratories; new issues of the ATS documents; EA MAC meeting in Belgrade, ATS in 2010, Analysis of the answers to the questionnaire for the identification of needs and assessment of the ATS client satisfaction.

The sixth issue of the bulletin (October 2011) covered the following topics: ATS peer evaluation; application of ISO/IEC 17021:2011; 2011 Metrology Congress; Importance of international organisations Eurachem and Eurolab; Product certification – standards based

on product GI; Regulation on Electromagnetic Comparability; Regulation on General and Special Food Hygiene Requirements at All Stages of Production, Processing and Distribution.

Обележен Дан акредитације у Републици Србији

Београд, Клуб посланика 09.06.2011.

И ове године АТЦ је прославио заједно са својим оцењивачима 9. јун - Међународни дан акредитације, коју су заједнички установили IAF и ILAC, како би промовисали акредитацију.

Том приликом је др **Дејан Крњаић**, директор АТЦ-а, одржао предавање на тему новина у раду АТЦ-а, као и представљања стања у области акредитације у свету, Европи и Србији током 2010-2011. године, а мр **Наталија Јовичић Зарић** на тему измена докумената система менаџмента квалитетом током 2011. године са аспекта оцењивача. **Јасна Стојановић** је присутним оцењивачима представила *Кодекс оцењивача*.

Као и претходних година овај дан се слави широм света уз организацију значајних догађаја на националном нивоу, семинара и медијских догађаја како би се владама, законодавницима и водећим структурама у пословним круговима указало на значај акредитације. Тема Дана акредитације 2011 објашњава како акредитација може да помогне рад законодаваца.

Транспарентност у раду

Такође, током 2011. године АТЦ је радио на даљем обезбеђењу веће транспарентности у раду и доступности потребних информација, докумената и обавештења путем садржајног и информативног сајта АТЦ-а на српском и енглеском језику.

Accreditation Day Celebrated in the Republic of Serbia

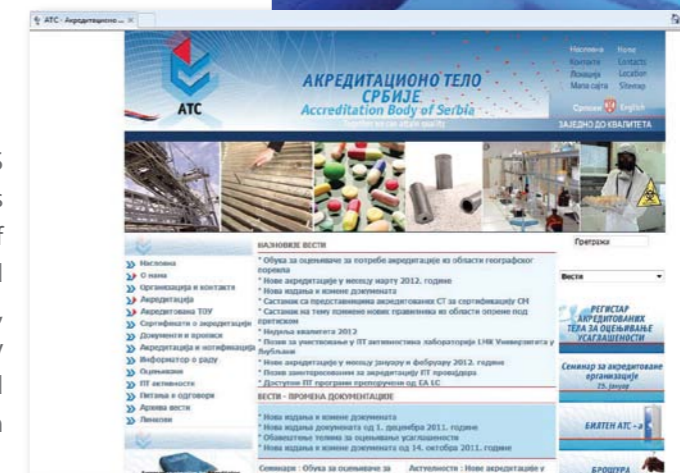
ATS celebrated again this year with its assessors 9th June - International Accreditation Day jointly established by IAF and ILAC in order to promote accreditation.

On that occasion, **Dejan Krnjaić** PhD, ATS Director, gave a lecture on the subject of novelties in the work of the ATS, and presented the situation in the field of accreditation worldwide, Europe and Serbia during 2010-2011, while **Natalija Jovičić Zarić** MSc gave a lecture on the subject of 2011 amendments of quality management system documents from assessors' point of view. **Jasna Stojanović** presented the participants the *Assessors's Code of Conduct*.

As in previous years, this day is celebrated across the world by hosting major national events, seminars, and press and media coverage, to communicate the value of accreditation to Government, regulators and leaders of the business community. The 2011 Accreditation Day focused on how accreditation was used to support the work of Regulators.

Transparency of Operation

Additionally, in 2011 the ATS continued its endeavours to provide higher level of transparency of operation and availability of needed information, documents and information by means of the ATS detailed and informative website, in both Serbian and English.

Анализа одговора на упитник за идентификацију и оцену задовољења потреба корисника услуга АТЦ-а

У периоду од 10. до 25. новембра 2011. године је спроведено испитивање нивоа задовољења потреба корисника услуга АТЦ-а међу акредитованим телима у Републици Србији. Анкета је упућена електронском поштом на преко 400 адреса акредитованих тела, а пристигло је 193 одговора, односно 43,4% анкетираних клијената је одговорило на анкету.

Оно што је веома значајно је да је рад АТЦ-а

у односу на претходну 2010. годину оцењен генерално позитивно, што представља знак да су наши клијенти препознали напоре које АТЦ улаже у успостављању препознатљивог и међународно еквивалентног система акредитације у Републици Србији. Такође, нису забележена значајна одступања у конзистентности датих одговора у односу на одговоре дате у 2010. години.

Analysis of answers to the questionnaire identifying and assessing satisfaction of ATS clients' needs

In the period between 10th and 25th November 2011 the ATS conducted a survey as regards the level of satisfaction of needs of its accredited CABs in the Republic of Serbia. The questionnaire was sent by e-mail to more than 400 accredited CABs, whereas 193 completed questionnaires were received, i.e. 43.4% of surveyed clients replied thereto.

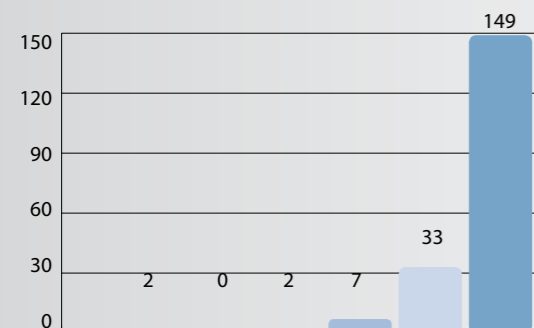
It is of great importance to note that the ATS received

a positive feedback from accredited clients as regards its mode of operation when compared with 2010, and it confirmed that the clients recognised endeavours made by the ATS to put in place a recognisable and internationally equivalent accreditation system in the Republic of Serbia. Furthermore, there were no significant deviations as regards the consistency of answers in relation to 2010 answers.

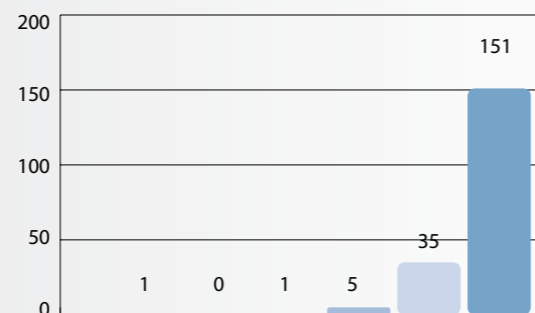
Начин комуникације и понашање запослених у АТЦ-у
Manner of communication and conduct of ATS employees

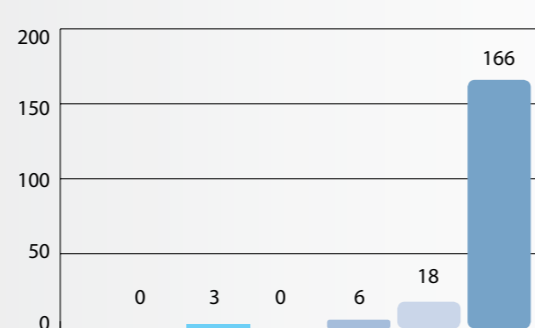
Стручност и професионални приступ при оцењивању техничких аспеката рада ТОУ
Proficiency and professional approach of assessors when assessing technical aspects of CAB activity

Начин комуникације, професионалност и понашање оцењивача АТЦ
Manner of communication and conduct of ATS assessors

Објективност у раду АТЦ-а/тима за оцењивање
Objectivity of ATS/assessment team

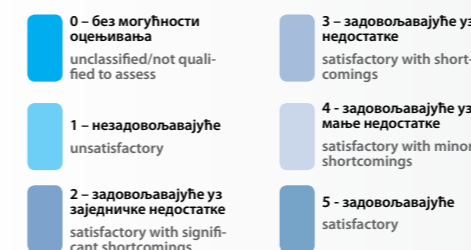
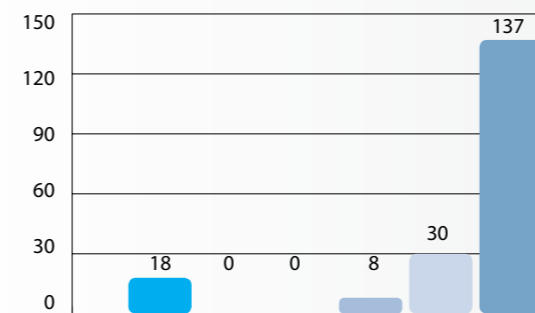

- 96% клијената је задовољно/задовољно уз мање недостатке начином комуникације и понашањем запослених у АТЦ-у/of clients were satisfied/satisfied with minor shortcomings with the manner of communication and conduct of ATS employees.
- 96% клијената је задовољно/задовољно уз мање недостатке начином комуникације, професионалношћу и понашањем оцењивача /of clients were satisfied/satisfied with minor shortcomings with the manner of communication and conduct of ATS assessors.
- 94% клијената је задовољно/задовољно уз мање недостатке стручношћу и професионалним приступом оцењивача при оцењивању техничких аспеката рада тела за оцењивање усаглашености /of clients were satisfied/satisfied with minor shortcomings with the proficiency and professional

approach of assessors when assessing technical aspects of CAB activity.

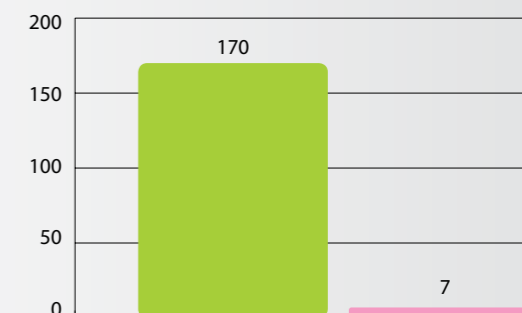
- 95% клијената је задовољно/задовољно уз мање недостатке објективношћу у раду тима за оцењивање/of clients were satisfied/satisfied with minor shortcomings with the objectivity of assessment team.
- 80% клијената је задовољно/задовољно уз мање недостатке трајањем поступка акредитације/of clients were satisfied/satisfied with minor shortcomings with the duration of the accreditation process.
- 95% клијената је задовољно/задовољно уз мање недостатке квалитетом информација на веб порталу/of clients were satisfied/satisfied with minor shortcomings with the quality of information found on the ATS web portal.

Процедура за решавање приговора
Satisfaction with procedure dealing with complaints

- 95% клијената је задовољно/задовољно уз мање недостатке садржајем и обимом информација које АТЦ доставља пре подношења захтева за акредитацију/of clients were satisfied/satisfied with minor shortcomings with the completeness of information sent by the ATS prior to the submission of applications for accreditation.
- 90% клијената сматра да је АТЦ одговорио на захтеве и потребе клијената у одговарајућем року /of clients deem that the ATS met the requirements and needs of clients within a defined deadline.
- 99% клијената сматра да је оцењивање заказано довољно унапред/of clients deem that the assessment was scheduled enough in advance.
- 100% клијената сматра да је тим за оцењивање спровео оцењивање на транспарентан начин/of clients deem that the assessment team performed

Конзистентан приступ тима за оцењивање
Consistent approach of the assessment team

Реакција АТЦ-а на захтев ТОУ за проширење обима акредитације на одговарајући начин и у одговарајућем року
Appropriate manner of the ATS within the defined deadline to the request to extend the scope of accreditation

assessment in a transparent manner.

- 96% клијената сматра да је тим за оцењивање имао конзистентан приступ у односу на претходно оцењивање/of clients deem that the assessment team had a consistent approach when compared with the previous assessment.
- 97% клијената сматра да је АТЦ благовремено извршио преиспитивање предложених корективних мера/of clients deem that the ATS reviewed the proposed corrective actions on time.
- 92% клијената сматра да је АТЦ одреаговао на одговарајући начин и у одговарајућем року на захтев за проширење обима акредитације/of clients deem that the ATS responded in the appropriate manner and within the defined deadline to the request to extend the scope of accreditation.

Семинари/конференције

Семинари, на којима су представници АТС-а одржали предавања, су:

Семинар „Акредитација – сигуран пут до квалитета“, 25. јануар 2011.

Љубица Живанић, АТС

Традиционални годишњи семинар за акредитована тела за оцењивање усаглашености и овај пут је отворила **Јелена Поповић**, помоћник министра у Министарству економије и регионалног развоја (МЕРР). У раду семинара учествовали су представници ресорних министарстава: Министарства животне средине и просторног планирања (МЖСПП) и МЕРР-а, као и експерти АТС-а. Представници акредитованих тела за оцењивање усаглашености и привредних друштава, струковних удружења и удружења потрошача одазвали су се позиву да присуствују семинару у великом броју (преко 500 присутних). Скупу су такође присуствовали и директори акредитационих тела из окружења - Трпе Ристоски, ИАРМ, Жарко Петровић, БАТА, и Ранко Николић, АТЦГ.

Овогодишњи семинар је био прилика да се представници акредитованих тела за оцењивање усаглашености упознају са већим бројем тема из области техничких захтева значајних за њихов рад у области оцењивања усаглашености и акредитације, као и са новим подзаконским актима МЕРР-а и МЖСПП, који су усаглашени са европском регулативом.

Отварајући семинар у уводном излагању **Јелена Поповић** је подсетила да су у последње две и по године постављени темељи система инфраструктуре квалитета у Републици Србији. Сва четири усвојена закона су осавременењена решењима из новог пакета мера ЕУ за унапређење трговине са циљем да се омогући постепено уклањање техничких баријера у складу са захтевима ЕУ и СТО, а истовремено обезбеди и безбедност и квалитет производа, као и заштита потрошача. „Поред ова четири кључна закона донета су и скоро сва подзаконска акта. Постављањем оваквог система инфраструктуре квалитета у Србији створиле су се претпоставке за потпуно нови модел пословања

Београд, Сава Центар, 25. 01. 2011.

Seminars/Conferences

The ATS representatives gave lectures at the following seminars:

Seminar Entitled “Accreditation – Reliable Path to Quality”, 25th January 2011

Јелена Поповић, помоћник министра, МЕРР

Annual seminar that is traditionally organised for accredited CABs was opened again this year by **Jelena Popović**, MERR Assistant Minister. Representatives from the following respective ministries took part in the seminar: Ministry of Environment and Spatial Planning (MESP) and Ministry of Economy and Regional Development (MERR), and ATS experts. Representatives of accredited CABs and companies, professional associations and consumer associations accepted the invitation to attend the seminar in large numbers (more than 500 delegates). Furthermore, AB directors from the neighbouring countries attended the seminar: Trpe Ristoski (IARM), Žarko Petrović (BATA), and Ranko Nikolić (ATCG).

This year's seminar provided an opportunity for the representatives of the accredited CABs to get introduced to a larger number of topics relating to technical requirements of importance to their work in the field of conformity assessment and accreditation, and with the new MERR and MESP sub-laws harmonised

with the EU legislation.

During her opening address **Jelena Popović** reminded the delegates that the basis of the quality infrastructure system in the Republic of Serbia was being created in the last two and a half years. The new EU measures aimed at trade upgrade offered the basis to modernise all four laws and thus enabling incremental removal of technical barriers as defined in the EU and WTO requirements. At the same time, this will ensure safety and quality of products, and consumer safety. “In addition to these key laws almost all sub-laws were adopted. Establishment of such a quality infrastructure system in Serbia created possibilities for the application of a completely new business model in terms of production, export and import”, she emphasised and added that consumers could always count on the quality and safety of marketed products due to the well established accreditation system.

Београд, Сава Центар, 25. 01. 2011.

како када је у питању производња тако и када је у питању и извоз и увоз“, истакла је помоћница министра и додала да ће, захваљујући добро успостављеном систему акредитације, потрошачи увек моћи да „рачунају“ да ће на тржишту имати квалитетне, али и безбедне производе.

У уводном делу семинара говорили су и проф. др **Слободан Петровић**, председник УО АТЦ-а, **Ранко Николић**, директор АТЦГ-а и **Видосава Џагић**, потпредседница Привредне коморе Србије (ПКС), који су поздравили присутне.

Стручна предавања одржали су: **Даница Баћановић**, помоћник министра за сектор за заштиту природних ресурса у МЖСПП - Законска

регулатива МЖСПП у области оцењивања усаглашености; др **Дејан Крњић**, директор АТЦ-а - рад АТЦ-а у 2010. години; мр **Вида Живковић**, директорка Дирекција за мере и драгоцене метале одржала је предавање на тему еталонирања и следивости мерења; **Љубица Живанић**, АТЦ - улога контролисања и сертификације у новим техничким прописима; **Азра Реџеповић** - политика АТЦ-а у области међулабораторијских поређења (ILC шеме) и шема за испитивање оспособљености (PT шеме) и мр **Наталија Јовичић Зарић**, заменица директора АТЦ-а - примери из праксе за које су потребна додатна објашњења и тумачења стандарда са аспекта рада акредитованих ТОУ у односу на правила и процедуре АТЦ-а.

СЕМИНАР
за акредитоване организације
АКРЕДИТАЦИОНОГ ТЕЛА СРБИЈЕ

АКРЕДИТАЦИЈА
СИГУРАН ПУТ
ДО КВАЛИТЕТА

25. ЈАНУАР 2011. • САВА ЦЕНТАР • БЕОГРАД

Поверење у компетентност | www.ats.rs

Prof. Slobodan Petrović PhD, ATS MB Chairman, **Ranko Nikolić**, ATCG Director, and **Vidosava Džagić**, Vice-president of the Serbian Chamber of Commerce (PKS), addressed the delegates during the seminar opening addresses.

The lectures were given by: **Danica Baćanović**, Assistant Minister in the Sector for the Protection of Natural Resources within the MESP - MESP legal framework governing conformity assessment; **Dejan Krnjajić** PhD, ATS Director – the work of the ATS in 2010; **Vida Živković** MSc, DMDM Director, gave a

lecture on the subject of calibration and traceability of measurement; **Ljubica Živanić**, ATS - role of inspection and certification in the new technical regulations; **Azra Redžepović** – ATS policy in the field of inter-laboratory comparisons (ILC schemes) and proficiency testing schemes (PT schemes), and **Natalija Jovičić Zarić** MSc, ATS Deputy Director - practical examples requiring additional clarification and interpretation of the standard from the point of view of accredited CABs in relation to the ATS rules and procedures.

Специјализовани семинари за представнике акредитационих тела земаља југоисточне Европе

Београд, 07. 02. 2011.

АТЦ је, у периоду од 7. до 10. фебруара 2011. године, био домаћин представницима акредитационих тела земаља југоисточне Европе који су у Београду присуствовали специјализованим семинарима из области:

- валидација аналитичких метода, прорачун мерне несигурности, референтни материјали и интерна контрола квалитета у хемијским испитивањима и
- валидација метода, прорачун мерне несигурности, референтни материјали и интерна контрола квалитета у микробиолошким испитивањима.

Обуке су реализоване у оквиру РТВ пројекта „Promotion of regional cooperation in South East Europe in the field of quality infrastructure“, а

Обележавање Дана метрологије

Дирекција за мере и драгоцене метале (ДМДМ) и Универзитет „СИНГИДУМУ“ су организовали 17. маја 2011. године на Универзитету Сингидунум симпозијум поводом обележавања **20. маја – Светског дана метрологије**. Дан метрологије – 20. мај широм света обележавају чланице Метарске конвенције, која је потписана управо 20. маја 1875. године. Конвенцијом је установљен Међународни биро за тегове и мере (BIPM) чији је задатак да обезбеди светско јединство мера, да успоставља и чува међународне еталоне, да врши поређења националних и међународних еталона, да осигурава координацију у методама мерења и да врши и координира истраживања у вези са физичким константама које имају удела у остваривању еталона.

Иначе, примена метрологије у Србији има дугу традицију. Законом о мерама 1. децембра 1873. године уведен је децимални метарски систем мера, образовано Одељење мера при Министарству

предавач је био др **Michael Scheutwinkel**.

Семинари су били веома садржајни и обухватили су низ тема:

- валидација и верификација метода у хемијским односно микробиолошким испитивањима (аспект захтева стандарда ISO/IEC 17025);
- обезбеђење поверења у квалитет резултата испитивања, коришћење референтних материјала, РТ активности;
- традиционалан и модеран приступ прорачуну мерне несигурности;
- практичан рад на конкретним примерима прорачуна мерне несигурности.

финансија Кнежевине Србије са задатком да се стара о контроли мера и поређењу прамера, а 1879. године Србије приступа Метарској конвенцији. Приступањем Метарској конвенцији, Кнежевина Србија је преузела обавезу да уведе Међународни систем јединица (SI), оствари националне еталоне у складу са дефиницијама које утврђује Генерална конференција за тегове и мере (CGPM), као врховни управни орган Конвенције, да периодично пореди српске еталоне са међународним еталонима које чува Међународни биро за тегове и мере. Од 2002. године ДМДМ је (ондашњи Савезни завод за мере и драгоцене метале), као национални метролошки институт државе чланице Метарске конвенције, потписник Аранжмана о међусобном признавању националних еталона и уверења о еталонирању и мерењу која издају национални метролошки институти (CIPM MRA). ДМДМ је члан-оснивач Европског удружења националних метролошких институти - EURAMET и придружени члан Европске сарадње у законској метрологији - WELMEC.

Specialised seminars for the representatives of accreditation bodies from South East Europe

In the period between 7th and 10th February 2011 the ATS organised specialised Belgrade seminars for the representatives of the ABs from South East Europe for the following fields:

- validation of analytical methods, calculation of uncertainty of measurement, reference materials and internal quality control in chemistry, and
- validation of analytical methods, calculation of uncertainty of measurement, reference materials and internal quality control in microbiology.

The training was delivered as part of the PTB project entitled “Promotion of regional cooperation in South East Europe in the field of quality infrastructure”, and

Celebrating Metrology Day

Београд, Универзитет Сингидунум, 17. 05. 2011.

On 17th May 2011 the Directorate of Measures and Precious Metals (DMDM), and SINGIDUNUM University organised at the SINGIDUNUM University premises a symposium on the occasion of celebration of 20th May – World Metrology Day. Metrology Day, 20th May, is celebrated worldwide by members of the Metre Convention that was signed on this very date in 1875. Convention was a means to establish the Bureau International des Poids and Mesures (BIPM) the task of which was to ensure worldwide uniformity of measures, establish and maintain international measurement standards, compare national and international measurement standards, ensure coordination in terms

the lectures were given by dr **Michael Scheutwinkel**.

Seminars included a large number of topics and covered a series of topics:

- validation and verification of methods in chemical and microbiological testing (requirements of ISO/IEC 17025);
- provision of trust in the quality of test results, use of reference materials, PT activities;
- traditional and modern approach to the calculation of the uncertainty of measurement;
- hands-on training in calculation of the uncertainty of measurement.

of measurement methods and perform and coordinate research related to physical constants contributing to measurement standards.

Metrology has a long tradition in Serbia. The Law on Measures of 1st December 1873 introduced the decimal metric system, and helped establish the Department of Measures within the Ministry of Finance of the Principality of Serbia with a task to ensure control of measures and comparison of prototypes. In 1879 Serbia joined the Metre Convention. When the Principality of Serbia joined the Metre Convention it undertook a task to introduce the International System of Units (SI), attain national measurement standards in accordance with definitions defined by the General Conference on Weights and Measures (CGPM), as the management organ of the Convention, to periodically compare Serbian measurement standards with international measurement standards kept by the Bureau International des Poids and Mesures. In 2002 the DMDM (or the Federal Institute of Measures and Precious Metals at the time) became a member of the Metre Convention as the national metrology institute, and therefore a signatory to the Mutual Recognition Agreement (CIPM MRA) for national measurement standards and for calibration and measurement certificates issued by national metrology institutes (NMIs). DMDM is a founding member of the European Association of NMIs, EURAMET, and an associate member of the European Cooperation in Legal Metrology, WELMEC.

Београд, 08. 06. 2011.

АТЦ је и ове године традиционално учествовао на 38. годишњој националној конференцији ЈУСК-а „Како интегрисаним системима“ у оквиру Треће специјалне конференције „Национални систем акредитације - стање и будући развој“, која је одржана у сред

8. јуна 2011. године на Машинском факултету у Београду. На скупу су у првом делу конференције говорили: др **Дејан Крњић**, директор АТЦ-а - „Систем акредитације у свету, Европи и Републици Србији“ и **Биљана Томић** - „Нови правни оквир - позивање на акредитацију у техничким прописима“, док су у другом делу мр **Наталија Јовичић Зарић**, др **Братислав Милошевић**, **Љиљана Маркићевић** и **Љубица Живанић** водили радионицу у оквиру које су разматране теме, питања и дилеме постављени од стране акредитованих тела за оцењивање усаглашености (тумачења захтева референтних стандарда за акредитацију - SRPS ISO/IEC 17025, SRPS ISO/IEC 17020, SRPS EN 45011, SRPS ISO/IEC 17021, обавезних EA, ILAC и IAF смерница и захтева правила АТЦ-а за која су неопходна додатна разјашњења, ставови и сл.).

Значај међународних организација Eurachem-а и Eurolab-а

АТЦ је 14. јуна организовао семинар посвећен акредитованим лабораторијама за испитивање у области аналитичких испитивања. Присутни представници акредитованих лабораторија имали су прилику да се уз помоћ еминентних предавача из ове области упознају са међународним организацијама **Eurachem** и **Eurolab**, које су представили **Jean-Marc Aublant**, бивши секретар Eurolab-а и др **Kyriacos Tsimillis**, директор Националног акредитационог тела Кипра (CYS-CYSAB).

У уводном излагању председница УО АТЦ-а, **Сњежана Пупавац**, је истакла значај учествовања у раду поменутих међународних организација за развој целокупног система инфраструктуре квалитета, посебно за рад акредитованих лабораторија. „Осим доказивања еквивалентности система акредитације у Републици Србији са оним у Европској унији кроз успешан завршетак предстојећег

колегијалног оцењивања нашим телима за оцењивање усаглашености предстоји интеграција у међународна струковна удружења како би им увек били на располагању ажурни водичи и упутства за многобројне лабораторијске активности, све у циљу унапређења квалитета лабораторијских испитивања“, рекла је председница УО. Стога је ПКС-у, испред групације за испитивање хране, поднета иницијатива за чланство у одговарајуће међународне организације, као и захтев за одобравање одговарајућих финансијских средстава.

7. конгрес микробиолога Балкана и 8. конгрес микробиолога Србије

др Дејан Крњић

У оквиру 7. конгреса микробиолога Балкана (Microbiologia Balkanica 2011) и 8. конгреса микробиолога Србије – Микромед 2011, који је одржан од 25. до 29. октобра у Београду, директор АТЦ-а, др **Дејан Крњић**, иначе члан Научног комитета 8. конгреса микробиолога Србије, је 27. октобра био модератор на округлом столу посвећеном микробиолошким критеријумима за храну. Предавања су одржали проф. др **Вера Катић** и проф. др **Миомир Никшић** са аспекта животињских, односно биљних производа, док је др **Дејан Крњић** пружио заинтересованим колегама одговоре на питања у вези примене законске регулативе из области безбедности хране у односу на захтеве и критеријуме акредитације.

International Convention on Quality - JUSK - National Accreditation System – Current Prospects and Future Developments

АТЦ учествовао је на 38th ЈУСК Конференцији окупљеној под називом „On the Road to Integrated Systems“ као део треће специјалне конференције окупљеној под називом „National Accreditation System – Current Prospects and Future Developments“ која је одржана на Факултету Механичког инжењерства у Београду 8th јуна 2011. Током првог дела Конференције **Dejan Krnjić** PhD, АТЦ директор, дао је лекцију о теми „Novelties at the ATS, Europe and Serbia in 2010/2011“, док је **Biljana Tomić** дао лекцију о теми „New Legal Framework – Reference to Accreditation in Technical Regulations“, а **Natalija Jovičić Zarić** MSc, **Bratislav Milošević** PhD, **Ljiljana Markičević** and **Ljubica Živanić** водили радионицу.

the workshop during which the following topics, queries and dilemmas were raised by accredited CABs (interpretation of the requirements of SRPS ISO/IEC 17025, SRPS ISO/IEC 17020, SRPS EN 45011, SRPS ISO/IEC 17021, mandatory EA, ILAC and IAF guides and requirements of the ATS rules that need additional clarification, stands, etc.).

Importance of international organisations Eurachem and Eurolab

Jean-Marc Aublant, Kyriacos Tsimillis, Сњежана Пупавац и Дејан Крњић, 14. 06. 2011.

On 14th June, АТЦ organised a one-day seminar intended for the accredited testing laboratories in the field of analytical testing. Present representatives of accredited laboratories had a chance to get introduced to the operation of international organisations, **Eurachem** and **Eurolab**, by attending lectures given by the renowned lecturers in this field – **Jean-Marc Aublant**, former Eurolab Secretary, and **Kyriacos Tsimillis** PhD, Director of the National Accreditation Body of Cyprus (CYS-CYSAB).

During her opening address, АТЦ MB Chair, **Snjezana Pupavac**, emphasised how important it was to participate in the work of the said international organisations in order to upgrade the entire quality infrastructure system, especially when it came to the work of accredited laboratories. „In addition to proving equivalence of the accreditation system of the Republic of Serbia to those of the EU through a successful completion of the forthcoming peer evaluation, our CABs are faced with the integration into international professional associations so that they could have at all times updated guidelines and guides available for various laboratory activities in order to upgrade the quality of laboratory testing activities“, said the MB Chair. With that end in view Food Testing Group submitted to the Serbian Chamber of Commerce (PKS) the request addressing the membership in relevant international organisations, and made a request for the approval of relevant funding.

7th Balkan Congress of Microbiology and 8th Congress of Microbiologists of Serbia

7th Balkan Congress of Microbiology (Microbiologia Balkanica 2011) and 8th Congress of Microbiologists of Serbia (Mikromed 2011) were held in Belgrade

in the period between 25th and 29th October 2011. АТЦ Director, **Dejan Krnjić** PhD, opened this world conference of extreme importance given that he was a member of the Scientific Committee of the 8th Congress of Serbian Microbiologists. He also acted as moderator of the Round-Table discussion on the subject of microbiological food criteria. Prof. **Vera Katić** PhD and prof. **Miomir Nikšić** PhD gave lectures related to animal and plant products, while **Dejan Krnjić** PhD provided the present participants with answers related to the application of legislation governing food safety in terms of accreditation requirements and criteria.

Предавање у Српском лекарском друштву

У оквиру програма континуиране едукације Српског лекарског друштва Микробиолошке секције др **Љубинка Глигић**, виши саветник у АТЦ-у одржала је 19. априла предавање под називом „Праћење квалитета резултата испитивања учествовањем у програмима испитивања оспособљености и међулабораторијским поређењима“.

Lecture at the Serbian Medical Society

On 19th April 2011, Ljubinka Gligić PhD, Senior Adviser to the Accreditation Body of Serbia, gave, as part of the continuous professional development programme of the Serbian Medical Society, Microbiology Section, a lecture on the subject of “Monitoring of Result Quality through Participation in PT Schemes and Inter-laboratory Comparisons”.

Project entitled “Strengthening Consumer Protection in Serbia”

ATS representatives participated in the kick-off conference entitled “Consumer Protection in Serbia: How to Improve It” that took place on 14th December

2011. It was organised by the EU funded project entitled “Strengthening Consumer Protection in Serbia” and the Ministry of Agriculture, Trade, Forestry and Water Management of the Republic of Serbia (Consumer Protection Department within the Sector for Trade, Services, Prices and Consumer Protection) that is at the same time the key beneficiary of the project. The goal of the project is to establish cooperation with all interested parties in this field, improve consumer protection, promote rights and interests of Serbian consumers so that consumer protection could be aligned with the EU acquis and best practice. EU contributed 2.5 million Euros to this project, and the plan was for the project to end in February 2014.

Пројекат „Јачање заштите потрошача у Србији“

Представници АТЦ-а учествовали су у раду уводне конференције под називом „Заштита потрошача у Србији: како је побољшати“, која је одржана 14.

децембра 2011. године у организацији пројекта ЕУ „Јачање заштите потрошача у Србији“ и Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде Републике Србије (Одељење за заштиту потрошача у Сектору за трговину, услуге, цене изаштиту потрошача), које је уједно и главни корисник пројекта. Циљ пројекта је успостављање сарадње са свим заинтересованим странама у овој области, унапређење заштите потрошача, промоција права и интереса потрошача у Србији како би се област заштите потрошача ускладила са законодавством ЕУ и најбољом праксом. ЕУ је за поменути пројекат извојила 2,5 милиона евра, а предвиђено је да пројекат траје до фебруара 2014. године.

Запослени и оцењивачи АТС-а

На крају 2011. године у АТС-у било 32 сталних запослених са следећом квалификационом структуром: 3 доктора наука, 4 магистра, 20 запослених са високом школском спремом, 3 запослена са вишом школском спремом и 2 запослена са средњом школском спремом.

У току 2011. године стално запослени у АТС-у су, у

складу са Процедуром АТС-ПР03 *Обука за оцењиваче, информативни семинар за техничке експерте АТС-а и обука запослених у АТС-у, похађали, осим организованих обука/семинара за оцењиваче/ техничке експерте, и специјализоване курсеве за одређену врсту и област акредитације, као и одговарајуће стандарде (ISO/IEC 17020, ISO/IEC 17021).*

Врста обуке / Type of training	Број полазника из АТС-а / Number of ATS delegates
Обука за специфичне области акредитације / Training in specific fields of accreditation	
PTB project: Validation of analytical methods, uncertainty calculation and other metrological issues (reference materials, quality control) in chemical testing	2
Proficiency testing in analytical chemistry, microbiology and laboratory medicine - Current Practice and Future Directions, Istanbul, Turkey	2
EA LC Food Testing Seminar, Brussels Food testing: Expectations and Experience in EA	2
Preparation of assessment report on control bodies and control authorities for the purpose of equivalence, (ATS, GIZ/ACCESS)	4
Trening za sertifikaciju standarda kvaliteta u poljoprivredi – uvođenje GLOBALG.A.P. standarda, GI (ATS, REDD/SEDEV/MENA)/ Trening for CB in the field of GLOBALG.A.P. / GI	4
PTB project: Workshop on Accreditation Process (TURKAK)	2
Training Seminar on EA 2/17 and New Approach Directives (ESYD)	2
Implementation of EA 2/17 (EA HHC), Paris, France	1
PTB project: Training on assessment of traceability in testing labs	1
TrainMic - Принципи и примене метрологије у хемији / TrainMic – Principles and application of metrology in chemistry	1
Обуке за оцењиваче / Assessor training	
Environmental Management Systems Auditor / Lead Auditor Training Course (Based on 14001)	1
EA Training Workshop on ISO/IEC 17021:2011	1
Обука за водеће оцењиваче за контролна тела (SRPS ISO/IEC 17020) / Inspection bodies lead assessor training course (SRPS ISO/IEC 17020)	3
Интерне обуке / Internal training	
Информациони систем АТС-а / ATS IT system	сви/all
Нови правни оквир, политика и циљеви АТС-а (интерни) / New legal framework, ATS policy and objectives (internal)	сви/all
Разлике новог и старог издања SRPS ISO/IEC 17021 / Differences between the new and old revision of SRPS ISO/IEC 17021	6
Остало / Other	
Примена Закона о јавним набавкама / Application of the Law on Public Procurement	1
MNG Centar – Повреде на раду и осигурање од повреда на раду / MNG Centar – Occupational injuries and occupational safety	1
Институт за стандардизацију: Опрема за личну заштиту: Правилник и српски стандарди / Institute for Standardization: personal protective equipment: regulation and Serbian standards	2

ATS Employees and Assessors

At the end of 2011 there were 32 permanent employees at the ATS with the following educational structure: 3 holders of PhD degree, 4 holders of MSc degree, 20 graduates, 3 holders of BSc degree and 2 employees with high school diploma.

Pursuant to the ATS PR-03 procedure entitled *Training of*

Assessors, Briefing Seminar for ATS Technical Experts and Training of ATS Employees, ATS permanent employees attended, in addition to organised training sessions/seminars for assessors/technical experts, the following specialised courses in 2011: specific scheme and field of accreditation, and relevant standards (ISO/IEC 17020, ISO/IEC 17021).

ATC, 22. 03. 2011.

In the process of accreditation the ATS uses assessors and technical experts with relevant educational background, competence and experience in the fields they assess, i.e. when they provide their professional opinion. Competence of assessors and technical experts is provided through continuous professional development and education, and through relevant training in the accreditation system that is delivered by the ATS. At the end of 2011, there were 220 lead assessors/technical assessors and technical experts in the ATS Register of Assessors and Technical Experts and their structure was as follows: 41 lead assessors, 69 technical assessors, and 110 technical experts.

163 contracts were concluded with the ATS assessors/experts. The following number of new assessors and

technical experts were entered in the Register on the basis of the assessor candidate monitoring results:

Lead assessors – for laboratories: 5 and for medical laboratories: 1

Technical assessors – for testing laboratories: 6, for calibration laboratories: 3, for inspection bodies: 11, for medical laboratories: 1

Technical experts – for testing laboratories: 11, for calibration laboratories: 1, for inspection bodies: 2, for certification bodies operating certification of management systems: 8 which is a 44% increase when compared with 2010 when there were 34 of them. 10 technical experts and 1 lead assessor were removed from the Register of Assessors and Technical Experts in 2011.

ATC у процесу акредитације ангажује оцењиваче и техничке експерте, који имају одговарајуће образовање, стручност и потребно искуство у областима које оцењују, односно када дају своје стручно мишљење. Професионална компетентност оцењивача и техничких експерата обезбеђује се кроз континуирано професионално усавршавање и едукацију, као и кроз одговарајуће обуке у систему акредитације које организује ATC. Тако је на крају 2011. године у Регистру оцењивача и техничких експерата ATC-а било 220 водећих оцењивача/ техничких оцењивача и техничких експерата, од чега: 41 водећи оцењивач, 69 техничких оцењивача и 110 техничких експерата.

Склопљено је 163 уговора са оцењивачима/ експертима. На основу резултата праћења кандидата

за оцењиваче током године уписан је следећи број нових оцењивача и техничких експерата:

водећих оцењивача – за лабораторије: 5 и за медицинске лабораторије: 1

техничких оцењивача – за лабораторије за испитивање: 6, за лабораторије за еталонирање: 3, за контролна тела: 11, за медицинске лабораторије: 1 техничких експерата – за лабораторије за испитивање: 11, за лабораторије за еталонирање: 1, за контролна тела: 2, за сертификациона тела за сертификацију система менаџмента: 8 што је повећање од 44% у односу на 2010. годину када их је било 34. Из Регистра оцењивача и техничких експерата ATC-а избрисано је 10 техничких експерата и 1 водећи оцењивач.

Обука за водеће оцењиваче за акредитацију контролних тела, 18. 11. 2011.

Обука за техничке оцењиваче за акредитацију сертификационих тела, 15. 03. 2011.

Током 2011. године одржане су следеће обуке и семинари за оцењиваче и техничке експерте ATC-а:

In 2011, the following training sessions and seminars were held for the ATS assessors and technical experts:

Назив обуке Name of the training session	Реализовано Implemented	Број полазника Number of trainees
Обука за техничке оцењиваче за акредитацију сертификационих тела за сертификацију система менаџмента према стандарду SRPS ISO/IEC 17021 / Technical assessor training in accreditation of certification bodies operating certification of management systems as per SRPS ISO/IEC 17021	15-18.03.2011.	18
Годишњи састанак оцењивача / Annual meeting of assessors	9.06.2011.	50
Значај међународних организација Eurachem-а и Eurolab-а / Importance of international organisations Eurachem and Eurolab	14.06.2011.	115
Додатна обука за техничке оцењиваче за акредитацију сертификационих тела за сертификацију производа / Additional training for technical assessors performing accreditation of certification bodies operating certification of products	16.06.2011.	4
Радионице ATC-а на тему „Примена Правила о учешћу у међулабораторијским поређењима и програмима за испитивање оспособљености, АТС-ПА02“ / ATS workshops on the subject of “Application of the Rules for the Participation in Inter-laboratory Comparisons and PT Schemes, ATS-PA02”	10.10. -24.12.2011.	49
Обука за водеће оцењиваче за акредитацију контролних тела према стандарду SRPS ISO/IEC 17020 / Lead assessor training in accreditation of inspection bodies as per SRPS ISO/IEC 17020	14-18.11.2011.	10
Редовни годишњи састанци оцењивача АТС-а- екстерни оцењивачи / Regular annual meetings of the ATS assessors – external assessors	21.12.2011.	24
Редовни годишњи састанци оцењивача АТС-а- интерни оцењивачи АТС-а / Regular annual meetings of the ATS assessors – ATS internal assessors	14.12.2011.	10

153 contracts were concluded with the ATS assessors/ experts. The list of candidates for assessors contains another 60 assessors to be witnessed. The said candidates attended respective training delivered by the ATS. After the said training they will acquire a right to be entered in the Register of ATS Assessors and Technical Experts after they have performed

certain number of assessments under the supervision of the Committee for the Selection and Performance Monitoring of Assessors and Technical Experts (Committee). For that purpose the Committee performed 138 monitoring sessions. In 2010, 34 new assessors/experts were entered in the Register.

Финансијски извештај

Средства за рад националног акредитационог тела се обезбеђују: наплатом трошкова акредитације, из буџета Републике Србије и из других извора (у складу са чланом 13. Закона о акредитацији).

Износ средстава за рад АТС-а, која се обезбеђују из буџета Републике Србије обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2011. годину, глава 20 - Министарство економије и регионалног развоја, на позицији 424 – Специјализоване услуге, укључујући и средства за чланарине АТС-а у међународним и европским организацијама за акредитацију. Под наплатом трошкова акредитације подразумевају се средства из прихода која се остварују пружањем услуга корисницима у складу са *Одлуком о висини трошкова акредитације*. Потребна средства за рад

АТС-а утврђују се годишњим програмом рада АТС-а у складу са оснивачким актом.

Укупан приход АТС-а остварен у 2011. години износи 123,769 милиона динара. Приход је остварен:

- наплатом трошкова акредитације у износу од 97,541 милиона динара,
- меморандумске ставке за рефундацију расхода (наплата боловања од Републичког завода за здравствено осигурање) у износу од 228 хиљада динара.
- из буџета Републике Србије на основу послова из Плана и програма рада за 2011. годину у износу од 26 милиона динара.

У односу на 2010. годину остварено је повећање прихода од наплате трошкова акредитације за 22%.

Financial Report

Financial resources used for the operation of the national accreditation body shall be provided by: charging accreditation fees; using budget assets of the Republic of Serbia, and by using the assets coming from other sources (in accordance with Article 13 of the Law on Accreditation).

The amount of financial resources necessary for the operation of the ATS to be provided from the budget of the Republic of Serbia shall be determined in accordance with the Law on 2011 Budget of the Republic of Serbia, Section 20 – Ministry of Economy and Regional Development, position 424 – Specialised Services, including assets for the ATS membership fees in international organisations for accreditation and EA. Charging the accreditation fees shall mean obtaining

financial resources from the revenue being realised by providing services to clients in accordance with the *Charging Policy Document*. The amount of financial resources necessary for the operation of the ATS shall be determined on the basis of the ATS Annual Work Programme as stipulated in the Act on Establishment.

In 2011 the total revenue of the ATS was 123.769 million RSD. The revenue was realised by charging accreditation fees amounting to 97.541 million RSD and obtaining funds from the budget of the Republic of Serbia amounting to 26.228 million RSD. When compared with 2010 a 22% increase in the revenue was realised by charging accreditation fees.

Према завршном рачуну АТС-а укупни расходи и издаци распоређени су у шест група и то:		
According to the ATS annual financial statement the total amount of expenditure was divided into six groups:		
	расходи за запослене employee expenditure	53,857 милиона динара 53.857 million RSD
	коришћење услуга и роба use of goods and services	56,655 милиона динара 56.655 million RSD
	амортизација опреме depreciation of equipment	1,945 милиона динара 1.945 million RSD
	чланарине међународним организацијама IO membership fees	1,212 милиона динара 1.212 million RSD
	порези и обавезне таксе taxes and mandatory fees	734 хиљада динара 734 thousand RSD
	издаци за нефинансијску имовину non-financial assets	1,424 милиона динара 1.424 million RSD
		Укупно 115,827 милиона динара
		In total 115.827 million RSD

Према завршном рачуну АТС-а укупни расходи и издаци износе 115,827 милиона динара и распоређени су у шест групаи то: расходи за запослене у износу од 53,857 милиона динара, коришћење услуга и роба у износу од 56,655 милиона динара, амортизација опреме у износу од 1,945 милиона динара, чланарине међународним организацијама у износу од 1,212 милиона динара, порези и обавезне таксе у износу од 734 хиљада динара и издаци за нефинансијску имовину у износу од 1,424 милиона динара.

According to the ATS annual financial statement the total amount of expenditure was 115.827 million RSD and it was divided into six groups: employee expenditure amounted to 53.857 million RSD, use of goods and services amounted to 56.655 million RSD, depreciation of equipment amounted to 1.945 million RSD, IO membership fees amounted to 1.212 million RSD, taxes and mandatory fees amounted to 734.000 RSD and non-financial assets amounted to 1.424 million RSD.

Како нас контактирати

Уколико желите да пронађете детаљне информације о питањима везаним за акредитацију и о раду АТЦ-а, можете то учинити на нашем веб сајту на адреси www.ats.rs

Ако желите да нас контактирате, можете то учинити на неколико начина:

телефоном
011 313 03 73

(ово је број техничког секретара, а остале бројеве и имена запослених можете такође пронаћи на веб сајту у секцији Контакти)

писаним путем

Акредитационо тело Србије
Булевар Михаила Пупина 2,
Палата Србије (СИВ), источно крило,
одељак – мост, 1. спрат,
11 070 Нови Београд
поштански и адресни код 190813

факсом
011 313 03 74

и путем електронске поште
office@ats.rs

• *Поверење у компетентност*

How to contact us

If you would like further information, it can be found on our website at www.ats.rs

If you wish to contact us, you may do so in several ways:

By phone

+381 11 31303 73

(This is the phone number of the Technical Secretary, while the contact details of other employees may also be found on the website under Contacts)

By mail

Accreditation Body of Serbia
2 Mihailo Pupin Boulevard,
Palace of Serbia (SIV), East Wing,
Section – Bridge, 1st floor,
11 070 New Belgrade
Postal code 190813

By fax

+381 11 313 03 74

And by e-mail

office@ats.rs

• *Confidence in competence*

World Accreditation Day

9 June 2012

Accreditation:
Supporting safe food and clean drinking water

Акредитација

Карика у ланцу производње
безбедне хране и чисте воде за пиће

28. јун 2012.

ДАН АКРЕДИТАЦИЈЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

АКРЕДИТАЦИОНО ТЕЛО СРБИЈЕ
ACCREDITATION BODY OF SERBIA

www.ats.rs